

NÉPÜNK

Sefredactor: Wasserstrom Sándor

ZIAR EVREESC

Redactor responsabil: Leitner Zoltán

Háromféle antiszemitizmus — három indoka

1.

Korunk zür-zavaros eszméi minden vonalon megrögzözték a maguk áldatlan gyümölcsét. De egyetlen szociális, társadalmi, vagy gazdasági kérdés körül sem burjánzott fel a félreismerés bojtortánja annyira, mint a nacionalizmus kérdésében. A világháború utáni elmúlt husz esztendőben hatalmas előretérrel mutat az internacionalizmus, de még ennél is nagyobb és hathatósabb eredményt: a nacionalizmus. Es ha nem hangzana paradoxul, azt mondhatnánk, hogy a legnagyobb győzelmet a nacionalizmus nemzetközisége aratta. Ha pedig ezt a nemzeti önérték tulajdonságát zsidó szempontból vizsgáljuk, akkor arra a szomorú megállapításra juthatunk, hogy a legtöbb európai államban, a felébredő nemzeti öntudat mindenkor a zsidógyűlölettel kapcsolódott össze, bár sem a logika, sem rezon szempontjából nem érthető ez a kapcsolat. Nem elítéltség mondhatja ezt velünk, — pedig még az sem volna érthetetlen — ha a magunk sorsában kissé elitogultak is volnánk. De azt, hogy valaki hűségese hazafi legyen, hogy szeresse minden lehetőségével, életének feláldozásáig is azt a földet, amelyen él, azt a népet, amelynek fia, miért kell összekapcsolva legyen: az antiszemitizmussal, nem tudjuk megérteni. Hát miért találják az utóbbi időkben mindenféle logikusnak, hogy minél jobb hazafi valaki, annál jobban kell gyűlölje a zsidókat? Ez annyira fokozódott, hogy a zsidó gyűlölet öncél lett, már hazafinak sem kell lenni, hanem elég a zsidót gyűlölni és ez már magában involválja azt, hogy az jó hazafi, aki kimondhatatlanul gyűlöli bennünket.

Nagyon érdemes korunk e rákfenéjével részletesen foglalkozni. Mert ha terápia nem is tudunk rá, azért fontos, hogy ismerjük a betegséget. Nagyon érdekes és még szomorubb, hogy ebben a sovén nacionalizmusban, amely megmutatkozik az országokban, mindenhol más következtetéssel jutnak el a konkluzióhoz, hogy: üsd és gyűlöld a zsidókat! Minden európai szerencsétlenségnek, amely ma a zsidóságot sújtja, legfőbb kiindulópontja: Németország. Egykor a kulturális centruma, kétségtelenül nagyon értékes kvalitásokkal rendelkező nagy nép. Annál szomorubb, mert ez a „kulturánp” a maga tulhajtott nacionalizmusának érvényt tudott volna szerezni akkor is, ha nem fűtik alá azzal a feneketlen gyűlölettel a zsidóság ellen, amely végeredményben még a lakosság egy százalékát sem alkotta. Mi bűne volt a német zsidóságnak? Nem volt elég jó német? Hiszen a legnagyobb német patrióták voltak!

Nem bírták eléggé az állam nyelvét? Imádták a német nyelvet, művelték, szerették, mely valóban „anyanyelvük” volt. Ez sem lehet tehát az ok! Nem voltak talán elég hazafiak? Hogy lehet ezt mondani, amikor tudjuk, hogy számarányukon felül haltak meg és vettek általában részt a világháborúban. Műveltek voltak, ruházatokban, modorokban, megjelenésükben nem különböztek a németektől, 150 éven át az asszimiláns zsidók mintaképei voltak — és mégis! Semmi sem volt elég, illetőleg minden túl sok volt nekik. Tulnémetek voltak, túl sokat írtak, túl sokat művelődtek, túl sok szerepet játszottak — már mint az antiszemita szemekben. Ezáltal kiderült, hogy az asszimiláció sem oldja meg a kérdést. Es amikor úgy vélték, hogy mégsem lehet egy 70 milliós népet azzal ámitani, hogy 500.000 zsidó az oka mindennek, akkor hozzávetélek a fél-, negyed-, nyolcad- és még kevesebb zsidó vért kimutató „mischling”-eket és a mesterségesen felduzzasztott számu zsidók számával kezdtek agítani. Öt év mérlegel! Valóban tönkrementek a zsidók gazdaságilag, politikai jogaik sincsenek, megtörték és kétségbeesettek és kis is vándorolt közülük 120.000. Végeredményben 1 százalék helyett most 0.80 százalék a számuk, ami öt év hatalmas és rendszeres német elnyomási rendszerének kimutatható eredménye. Es végső kérdésként felmerül: vajon boldogabb lett ezzel a német nép?

2.

Vegyük példaképpen a zsidókérdésnek a második fokuszát. Íme itt van Lengyelország! Lakosságához viszonyítottan nem 1 százalék zsidó lakik ott, hanem 10 százalék. Es nem asszimilált, hanem csak egy egészen kis réteg. Mondhatni gettóikban él, nyelve más, ruházata más. Tehát itt nem lehet az a „vád”, hogy asszimilálódott. A feltörekvő lengyel nacionalizmus mégis a zsidókat vádolja. Ha mással nem, akkor azzal, hogy ők a demokrácia bajnokai, ha mással nem, akkor azzal, hogy a bolsevizmus hírvivői. Németországban a cionistákat úgy vették, hogy azok a beolvadás akadályai, viszont Lengyelországban legzűvebben a cionistákat istápolják a hivatalos körök, mert azok hirdetik — főleg a Jabotinszky pártja — hogy rendszeres emigrációra feltétlenül szükség van. Ugyanakkor azonban egyes körök azt is szemérettel vetik nekik, hogyha Palesztina lesz a zsidók országa, akkor már most mondjanak le lengyel polgárságukról, mert minek egy embernek „két haza”? A nacionalista elfogultságnak, a zsidógyűlölettel való kombiná-

ciónál nehéz szembeszállani ott is. De vajon, ha a lengyel zsidóság kétharmada elmenne, akkor az ottmaradt egyharmadot szívesen látnák? Kétségtelen az is, hogy Lengyelországban, a lengyel és ukrán kiskereskedők a legnagyobb bívei a zsidók elleni harcnak, mert konkurrencia nélkül akarnak állni, azt akarják, hogy ők „nemzeti alapon” kiszípollyozzák a parasztot, amit így, a zsidó konkurrenciával hátuk mögött mégsem tehetnek meg. Nagyon érdekes jelenség mutatkozott most abban is, amikor egyes helyeken sztrájkoltak a lengyel kereskedők, hogy a só, meg a cukor és a dohány drágább legyen. A lengyel nacionalizmus pont ellenkező érvekkel küzd a zsidók ellen, mint a németek. Es ha arra gondolunk, hogy Németországban sok 0.80 százalék és Lengyelországban sok 10 százalék, akkor mennyi volna az a mennyiség a zsidókból, ami nem volna „sok”?

3.

Ha meg a német és lengyel példát megvizsgáltuk, vegyük talán elő a román példát. Mi merjük azt állítani, a rendelkezésünkre álló adatok alapján, hogy ma kevesebb zsidó él Nagyrománia területén, mint élt 1919-ben! Összesen nem egészen 800.000 zsidó él itt, és tulzott szám éppen úgy az egymillió, mint a másfél vagy két milliós számok.

Nálunk a zsidó nem olyan asszimilált, mint Németországban. Itt is van ugyan asszimiláns réteg, de a zsidóság túlnyomó része népi kisebbségi alapon áll. Itt nem mondhatjuk, hogy tulságosan behatoltunk az államéletbe, hiszen a hadsereg, a közigazgatás, államvasút, már régóta zsidómentes. De még az irodalomban, művészetben sem tudták a zsidók jelentős pozíciót szerezni. Talán az ipar és kereskedelem az, ahol érvényesülhettek, viszont itt sohasem volt zárt-szám, hogy ugyanakkor, még jobb auspiciumok között ne tudott volna egy többségi néphez tartozó elhelyezkedni és pozíciót kivívni. Mint ahogy igen sok és nagy jelentős vállalkozás van örömeny és más kézen is az országban. Nálunk körülbelül 4 százaléka a lakosságnak zsidó. De még ezt is soknak találják. Tehát sok az 1 százalék, sok a 4 százalék és sok a 10 százalék. Mennyi volna az a „nem sok”, ahol megállhatnánk? Felmerül a kérdés, hogyha Lengyelország zsidóságának fele eltávozna a világ minden részébe, akkor 2 százalékra nem mondanák, hogy „sok”?

A végtelenségig tárgyalhatnánk ezt a kérdést, megvilágíthatnánk még újabb oldalairól, még mélyebben, annak társadalmi, szociális és gazdasági oldaláról: de minden lába. A háború utáni felnövő új generáció helytelenül, ok nélkül összekapcsolta a nacionalizmust — a zsidógyűlölettel.

Mi volna a megoldás? Jósok, próféták, talán legbölcsebb emberei lennének e földnek, ha erre hirtelen és teljesen találóan megadnának a mindenkit kielégítő spontán választ!

Hustalan napok, — szombattalan hetek...

A rituális vágás betiltása és a szombati nyitás-kényszer nem államérdek

A megismétlődő kormány-nyilatkozatok egyre világosabb képet adnak arról, hogy az ország minden felmerülő problémáját a nemzeti eszme jelszavának keretében a zsidóság terhére kívánja a kormány megoldani. Egyre világosabban kiderül ezek kapcsán az is, hogy a zsidóság koránt sincs olyan túlsúlyban az ország gazdasági, politikai és kulturális életében, mint azt az etnikai eszmék képviselői állítják. Sajnos azonban, mi mellettünk csak a számok rideg igazságot állanak, de a tömegek hite a túlsó oldalon sorakozik fel.

Nem haladhatunk azonban el szó nélkül azon lokális hatósági intézkedések mellett, amelyek szerinte az országban itt-ott megnyilatkoznak a zsidósággal szemben. Ezek a helyzet, hogy valóban nemzeti érdekeket szolgálnak, gyakran ártalmasnak bizonyulnak a románság szempontjából is, anélkül, hogy a zsidóságnak komolyabban ártanának vele.

Mindenekelőtt a vágatási tilalomra gondolunk. Mint ismeretes, Kolozsváron, Temesváron, Nagykárolyban, sőt egész Bukovinában is a helyi hatóságok elrendelték a rituális vágatások betiltását. Hangsúlyozni kívánjuk, hogy ez nem kormányintézkedés, csupán lokális vonatkozású rendelkezés. Nos, nem kell hosszan és sokat bizonyítanunk, hogy a rituális vágás megtiltásával a zsidó fogvasztókat mindössze csak az a kellemetlenség éri, hogy át kell építeniük háztartásuk étrendjét, de nem éri károsodás, sőt jelentékeny megtakarítást eszközölhetnek a hustalan élet bevezetésével. Egyedül csak a hitközségeket érinti érzékenyen a gabella-jövedelmük megszűnése, amelyet azonban a zsidóság áldozatkészsége más uton is pótolhat. Erre azonban e kérdés taglalásánál nem kívánunk most kitérni.

Kit ér tehát veszteség a rituális vágatás eltiltásával? Kinek hasznára szolgál, ha a zsidó fogvasztó nem veszi meg a heti piacon a szokásos baromfit, ha a zsidó mézárós nem veszi meg a falusi gazdától a vágómarhát? Alig hisszük, hogy a zsidó tömegeket sújtják e hatósági intézkedések.

Hogy mennyire megoszlanak a vélemények e kérdést illetően a többségi nép részéről is, arra jellemző az az illetékes hatósági nyilatkozat, amely itt hangzott el Nagykárolyon. Városunkban községi hírek terjedtek el ugyanis arról, hogy a zsidóság kerüli a piacot és nem vásárol baromfit. A hatóságok erre komoly intelmet intéztek a zsidó lakossághoz, hogy ne „provokálják” a nemzeti érzést azzal, hogy tartózkodnak a fogvasztástól, mert ez ellenérzést kelt a falusi lakosság körében, amely kénytelen visszavinni falujába a városi piacra behozott jószágait.

Minden bizonnyal ez utóbbi álláspont járt közelebb az ország gazdasági érdekeinek helyes felismeréséhez. Ha a zsidóság nem fogvaszt, úgy kár éri a gazdaságot, kár éri a parasztot, kár éri a kereskedőt. Hogyan fogvaszthat azonban a zsidóság, ha eltűnik hatósági intézkedésekkel a fogvasztástól? Nyilvánvaló, hogy bár ez ily intézkedések a zsidóságnak akarnak komoly nehézségeket támasztani, az ország többségi parasztsága kerül hátrányos helyzetbe, ami semmiképp sem lehet egyetlen nemzeti kormány érdeke sem.

A SZOMBATI ÜZLETNYITÁS

Hasonló visszás helyzet jött létre a szombati üzletnyitási kérdésben is. Jelentések érkeznek az ország különböző részeiből,

így Nagybányáról, Nagysomkutáról, Csernovicból, Rádauitjából és más városokból is, hogy a helyi hatóságok kényszerítik a vallásos zsidó kereskedőket, hogy szombaton tartassák nyitva üzletüket.

Mielőtt még rámutatnánk arra, hogy ez az intézkedés sem indokolt és teljesen szemben áll az úgynevezett nemzeti felfogással, ráadásul még a keresztény etika is csorbát szenved általa. Vajon összefér-e az a keresztényi erkölccsel, hogy más hiten és valláson élő polgárokat hűtik és vallásuk megsegítésére kényszerítsenek? Különösen, amikor ez a kényszer nékitűzi még a felelős jövőnévességét, az alkotmányosságot és törvényességét is? Nem hisszük, hogy ez intenciója lehet bármely nemzeti kormánynak. Hitünk szerint a nemzet érvényesíthető nemzeti szuverenitását és a hatalmát úgy is, hogy ne sértsse meg általa más népek jogait, vallásának tisztes törvényeit és önrendelkező szabadságát.

De vajon előnyös-e a többségi lakosság szempontjából, ha a vallásos zsidó, aki eddig hetenként csak öt napig tartotta nyitva üzletét, ezután hat napig fogja nyitva tartani? Tudomásunk szerint a kormány biztosítani akarja az etnikai elem túlsúlyát a gazdasági és kereskedelmi élet minden vonalán. A helyi hatóságok azonban ezt úgy akarják keresztülvinni, hogy még intenzívebb kereske-

delmi és gazdasági tevékenységre kényszerítik a zsidó polgárokat, akik eddig vallásuk törvényei szerint szombaton kikapcsolódtak a gazdasági vérkeringésből.

Nem hinnénk, hogy eltulozzuk a kérdést, ha azt állítjuk, hogy ezzel pontosan annak az ellenkezőjét érik el, mint elérni kívánják. Ha a zsidó kereskedő nyitva tart, úgy versenyt jelent a nemzsidó kereskedők számára. Ha bezár, a verseny szükségesszerűen szűnnetelőbe van téve. De tán csak nem a zsidó kereskedelmet akarják fellendíteni azok a turbuzgó hatósági közegek, akik minden bizonnyal nélkülözlik a felsőbb kormány-intézkedéseket?

Nem! Erről szó sincsen. Újra nem történnik más, mint kellemetlenkedés, még pedig igen komoly és etnikusan is elítélendő kellemetlenkedés. A romániai zsidóságnak alkotmányos joga, hogy vallási autonómiájának szellemében szabadon gyakorolhassa hitét. S nem használ sem az ország gazdasági, sem másféle érdekeinek, ha ebben megakadályozzák.

Teljes elfogultsággal szögezhetjük le tehát, hogy a sérelmeken túl, amit a rituális vágatási tilalom és a szombati üzletnyitási kényszer jelent, érthetetlenek ezek a lokális jellegű hatósági intézkedések. A nemzeti eszme szolgálata kevéssé nyer beteljesülést azzal, ha ártanak a zsidóságnak, amely ártalmak visszahatnak az ország gazdasági életére és egyaránt nehézségeket támasztanak a többségi és kisebbségi népeknek is.

Kíváncsian tartanánk, ha a legfelsőbb kormánykörök átvizsgálják és átszűrik azokat a helyi megnyilatkozásokat, amelyek teljesen rendszertelenül bukkannak el, egyéni kezdeményezésekre és csak arra szolgálhatnak, hogy nyugalanságot keltsenek nemcsak a zsidó lakosság, de az ország többi polgárai között is.

Leon Blum érdekes nyilatkozata a zsidókérdésről 3-4 millió zsidónak el kellene hagyni Európát!

Egy palesztinai lap részletes nyilatkozatát közölte, amelyet Leon Blum, a volt francia miniszterelnök adott, akinek szava az európai politikában még most is súlyos, a francia politikai életben elfoglalt kivételes pozíciójánál fogva.

Az európai és más kontinenseken megnyilvánuló antiszemita közhangulat alapján vizsgálva a zsidóság nemzetközi helyzetét, megállapítja, hogy mind inkább tért hódít az a felfogás, hogy nemzetközi vizsgálat tárgyává kell tenni és meg kell oldani a zsidó kérdést.

Még miniszterelnök koromban rengeteg megkeresés érkezett hozzám, a különböző zsidó szervezetek részéről, amelyek megkérték, hogy tegyek kezdeményező lépést egy nemzetközi kongresszus összehívása érdekében, a zsidóság európai államokban való együttélési problémáinak megvitatása tárgyában.

Akkori politikai helyzetem megakadályozott abban, hogy eleget tegyek ezeknek a kéréseknek. A ma végbemenő események azonban köteleznek, hogy kilépjek akkori tartózkodó állásomból. Biztos, hogy sok államban ellenszenv mutatkozik a zsidók iránt, ami egyrészt a zsidók nagy számának, másrészt a legtöbb országban fennálló súlyos közgazdasági viszonyoknak tulajdonítható. Ha azonban a zsidók nem okai a mai krízisnek, akkor nem is bűnösök abban, hogy igen sokan vannak Európa egyes részeiben. Ha volnának emigrálási lehetőségek, ha a zsidók kivándorolhatnának a saját

házájukba, akkor megszűnne a mai ellenszenv.

A kérdést nemzetközi konferencia elé kell vinni, amelyre meg kell hívni az összes államokat — nemcsak azokat, amelyekben jelentékeny számú zsidók laknak — hogy meg lehessen találni a végleges megoldást.

A kezdeményező lépést Angliának kell megtenni és én Angliához fordultam, kérve, hogy vizsgálja meg a helyzetet és tegye meg a szükséges lépéseket a konferencia összehívására.

A konferenciát Angliának kell összehívni, nemcsak a presztízse folytán, de érdeke is, hogy békét teremtsen egy Palesztinában, mint a birodalom gyarmatain élő muzulmánok között is.

Az akció sikerre vezetne, mert ha 3-4 millió zsidó elhagyná Európát, főként Romániát és Lengyelországot — minden agitáció-alkalom elmuina. Vannak a kérdésnek praktikus megoldási lehetőségei is. A feles zsidó néptömeget kolonizálni kell. Franciaország, amelynek érdeke a béke fenntartása, kedvező megoldást ajánlhat fel, a kitelepülési akará zsidók rendelkezésére bocsátva Madagaszkárt. A többi államok hasonlóképpen a kivándorlásához szükséges anyagi és más eszközökkel járulhatnak hozzá. Az egész nehézség abban áll, hogy az államok ösztönözni akarják megoldani a kérdést. Mert ennek a megoldásnak jönnie kell, ha igazán akarják a békét.

Győzött a „Stürmer“

A „Stürmer“-t, amelyet betiltottak, most újra terjeszthetik. Julius Streicher személyesen Berlinbe utazott és el is intézte a betiltást. Most már szabadon lehet terjeszteni „Halálbüntetést a fajvagyazókra” szóló cikkét. A „Stürmer”-nek ez a külön száma felülmúl minden eddiggi hangban és tartalomban. Az elfajzott publicisztikának tipikus példája ez. Olyan pornografikus, hogy azt felülmúlni talán lehetetlen is. A lap a legélesebben támadja a német büntető bíróságokat, amiért „tul enyhé” büntetéseket szabott ki a legutóbbi fajvagyazási perekben. A lap szerint nem mutatkozott elegendőnek az eddigi fogház és fegyházbüntetés, dacára annak, hogy voltak esetek, amikor nyolc-tíz évi fogházbüntetést is kiszabtak már. A sziléziai „Oels”-ben legutóbb két „fajvagyazót” két és három évi fogházra ítélték és enyhítő körülménynek vették, hogy eddig büntetlen előéletűek voltak. A „Stürmer” azt írja, hogy az nem jelent semmit sem, hogy ez a két zsidó nem volt eddig büntetve, legfeljebb csak azt, hogy eddig sikerült kibujni a felelősségrevonás alól. Ez nem enyhítő körülmény, hanem súlyosbító volna. Nem-zsidóknál lehet enyhítő körülményeket tekintetbe venni, de zsidóknál semmiesetre sem.

Nem hinnénk, hogy a fajvagyazáshoz olyan nagy kedvük volna a szerencsétlen német zsidóknak, hogy inkább kitennék magukat fogháznak csak azért, hogy „fajvagyazzanak”. Ismételnék, amit már többször megintunk: azok a bizonyos német hölgyek semmilyen szempontból nem méltóak arra, hogy ilyen nagy hűhót csináljanak abból a bizonyos kapcsolatból, amely csak arra jó, hogy a zöldfüllű német fiatalok erotikus fantáziáját izsassa a „Stürmer” illusztrációival és szövegével.

MEZEY DÉLA

A drágakőnek ára van

A hangulat ezen a szombaton sajnos egy cseppet sem volt ünnepélyes. A hírek, amelyek idegen, soha nem látott zsidók hoztak Skyripicából, Bazanoból, Bledoból, Zazulinból és más falakból, aggodalommal, ijedséggel és mély részvétellel telítettek meg a Beth-Hamidrás falait. Feszítő, nyugtalan várakozás volt az egész szombati nap és mikor a mincha imánál a nagy caddik, a ryskooi Reb Májér hangosan recitálta az ima szavait „és adj nekünk tökéletes nyugalmat, amely Néked is kedvedre való legyen”, sokan már nem bírták magukat visszafogtatni s itt is, ott is ki-kürtött egy-egy elcsukló zokogó hang.

Alkonyat tájban, mikor a rebbe és a hiekek leültek a harmadik lakomához, a progricseoi Arje úgy intézte az asztal rendjét, hogy az idegen zsidók kerültek az asztalfőre, a rebbe közelébe, a helybeliek és környékbeliek a rebbetől távolabbi helyezkedtek el. Behozták a tál halat, a caddik éppen csak hogy megizelte a fűszeres, diós halkoconyát és máris tovább nyújtotta a tálal. A hiekek kapkodtak — mint máskor is — a szájem után, de valahogy ez mégse az igazi polt... Valami erőteltség volt a férfiak arcára irva, valami titkos fájdalom uszott az asztal fölött a levegőben és ez feszítette, csordultig megtöltötte a hiekek idegét. Még a satan-

Következik az időjárásjelentés:

„Ez az őszaki eső, hófolykánt eső és jeges, esetleg havazás”. A klímások az Ön bőrére mégis kedvezőek a NIVEA-krém használatára esetén. Csak a NIVEA tartalmazza az „Eucerit”-et, azt az erősítő szer, mely megóvja Önt a vörös, érdes és kirepedezett bőrtől. NIVEA-krém dobozokban és tubusokban.

Csilléry Andrásnak sem kell a szomszédba menni!

Bizony, a magyarországi új potentátok közül egyik legismertebb Csilléry András, akinek nem kell a szomszédba menni egy kis antiszemita-mustrá. Nem is megy, mert tud ő mindent elég jól és elég „leleményesen”. Így például a magyar főúras közigazgatási bizottságának egyik ülésén Csilléry András előbb a „nagyamarhák” érdekében szólt fel, „akiket” kegyetlenül végeznek ki — szerinte — a vágóhídon. Majd a Romániából „beözönlő” zsidókról beszélt. Mintha olyan gyönyörű volna Magyarországon a zsidók helyzete, hogy

oda vágyjanak. (Mellesleg jegyezzük meg, hogy nem hinnénk, hogy egyetlen zsidónak még csak eszébe is jutna, hogy a Csilléry-féle gyönyörű magyar Eldorádóba meneküljön.) Végül bejelenté ugyancsak ő, hogy megint látott egy galíciai tömeget Budapestre „szabároggni”. Nem akarjuk megsérteni őxcellenciáját, de vagy mániákus lehet, vagy tudatosan nem mond igazat. De legjobban azon csodálkozunk, hogy a magyar miniszterek és a magyar rendőrség, esendőrség parancsnokai nem tiltakoznak az ellen, amit ezek a csilléryk állítanak. Ugy állítják be a dolgot, hogy a határokon csak az nem mehet be, aki nem akar. Távo-nyitva vannak a kapuk és a helyi hatóságoknál sem kell senkinek sem jelentkezni. Pedig mi állítjuk, hogy minden

den épe lakom Olesznóban, mindenkivel csak jót tettem és most elakarják venni a korcmámat... Elakarnak üzni a faluból, ahol az apám és anyám fekszenek a temetőben... Rebbe én már 70 felé járok... Mi lesz velünk?... És mi lesz velünk?... Mi lesz?... Az egész Beth-Hamidrás megtelt zsidó sorsok és zsidó tragédiák panaszával. Mint egy megbomlott kórus, össze-pizza beszéltek az idegen zsidók: — Rebbe nem merünk az utcára kimeneni... — Rebbe kényszerítenek bennünket, hogy szombaton nyitva tartunk... — Rebbe nem engednek be bennünket egy hivatalos helyiségbe se... — Rebbe kinlódunk és szennedünk... Rebbe fosztogatnak és rabolnak bennünket... Rebbe mi lesz velünk? Rebbe mi lesz a gyermekeinkkel?... A bazanooi Reb Smelkéből most szinte fenyegetőn és vádolóan szakadt fel a kérdés és nekiszegződött a rebbe mellének: — Rebbe! Miért van ez így? Miért kell ennek így lenni? Miért küldi ránk az Isten ezeket a csapásokat és borzalmakat?... Miért csak mi és mindig csak mi? Miért rebbe... Miért?... És most már az összes hiekek lázasan, izgatottan és rekedten nekibuzdulva, komoran és fájón hárították a Rebbe felé az örök zsidó kérdést: Miért? Miért mindig csak mi?... Miért...? A Rebbenek tudnia kell, a Rebbe sokat tud, amit mi nem tudhatunk... Hát erre feleljen nekünk a Rebbe: Miért? A Rebbe végignézett a sötétlő, komor,

állam határán rend van és nem engednek zsidórogni. És legyünk csak ösztintek: amit Magyarország zsidó-szeretében kaphat a „galíciai” vagy romániai zsidó, azt a „meciel” megkapja otthon is. Minek oda „zsidórogni”, ahol szintén nem fogadnak őket diadalkapuval, inkább toloncházal, meg razzizálják.

Higye el nekünk innen messziről a sok csillér, hogy nem mondanak igazat, amikor a galíciaiakról beszélnek. Mi innen Erdélyből iszenük, hogy beszélünk mi sokat a kivándorlásról, Palesztináról, Madagaszkárról, Ugandáról, Kanadáról és Bolíviáról, de még egyetlen zsidótól sem hallottuk, hogy Magyarországra szeretne menni. Részben azért, mert nem is lehet, másrészt, mert ott a gazdasági helyzet elég nehéz, harmadszor, mert nem nagyon örvendenek ott a még 1851-ig magukat igazolni tudók sem.

Lehet, hogy Csillér tudja, hogy nem mond palót. Mi azt hisszük, hogy ez a jobbik eset. De mikor fog már megszűnni ez az új rágalomhadjárata? Olyan igaz ez, mint a kö-zépkorban, amikor azt mondták, hogy a zsidók terjesztik a pestist meg a kolerát. Amilyen hazugság volt az, olyan valótlan is az XX. századbeli rágalom, a „beszűrárgással”. Higye el nekünk a határon túl, hogy szeretnének menni mi, de nem Magyarhonba. Mindenfelé, de oda nem vágyunk. És mondjuk meg miért nem? Mert ott van Csillér öccsellenciája, aki még a most ottevőket is sokallja, hát még bennünket. Nem megyünk oda, s kár razzizálással molesztálni az ottlakó beszült zsidókat, mert higye el nekünk, nem megyünk, semmiesetre sem megyünk Magyarországra letelepedni!

Egy színész szerepe — ami sok mindent megmagyaráz

E sorok írója Budapesten látta azt a könnyed szindarabot, melynek címe: „Holnap ágyban marad”. Most már az erdélyi magyar szindarabok is játszóak. Szellemes, könnyed darab, olyan könnyű vacsora utáni étel, melytől senkinek sem rojta el a gyomrát. Ebben a zsidószerepben van egy szereplő. Fiatal magyar mágnást játszik, otyát, akít vadászaton, autózáson, udvarláson kívül semmi sem érdekel. Egy szép napon, — ahogy a darab szerzője kitervelte — a követezőket mondja a szépasszonyoknak, aki-

nek csapja a szelet: Tudja Méltóságos Asszonyom, hogy ma benn voltam férje bankjában? És tudja mit csináltam. Dalgaztam. Elhatároztam, hogy ezentul „dalgazni” fogok, igen dalgazni... Valljuk be, hogy aki nem süket, rögtön kiérezhette a hang-sulyból, hogy olyan zsidósan akarja kimondani a dolgozni szót. Mit jelent ez? Semmi egyebet, mint azt, hogy a magyar dzsentri, amikor bankbeli (vegyűik hozzá a kereskedelmet és ipart is) munkáról van szó, rögtön asszociálja azzal, hogy ez amolyan „zsidós” melléklöngőt kell kapjon. A fiatal mágnás „dalgazni” akart, mélységes undorral és megvetéssel.

Miért irtuk fentieket? Mert Fabinyi Tihámér magyar kereskedelemügyi miniszter legutóbb Pécsett beszédet tartott és ebben nyíltan megmondta, hogy a magyar értelmiségi osztály el akarja foglalni a zsidóknak a kereskedelemben és iparban elfoglalt pozícióit. Hát hogyan képzei el a magyar miniszter? Hogy az is egy hivatal? A kereskedelemhez rutin kell, meg érzék, meg ezernyi irányban való körültekintés. Meg a bankvezér sem születik, hanem ott is valóságos művészzé kell finomodni a rátermettség és ügyesség. Vegye tudomásul a miniszter és mindazok, akik szuronyrohammal akarják bevenni a „zsidó pozíciókat”, hogy amíg a szindarabok — amely az életet revellálja — azt mondják a magyar kereskedelmi honfoglalók, hogy „dalgazni” fogok, addig hiába minden program. Addig csak azt tudják elérni, hogy a rafliát, amelyből Madagaszkár szigetéről 65 vagonot hoz be Magyarország, a Hangya 52 százalékat hozhat be és 48 százalékat az importőrök. Tehát ilyen állami segédlettel tud a maga lábán állni. Mert a nem-zsidók a kereskedelmi téren is hivatali kreálnak, ahol „várjon a vevő sorjára”, meg nézi az óráját, hogy mikor van a „hivatal”-nak vége. A falusi zsidó kereskedő pedig látástól-vakulásig „dalgazik”. A városi is. Ha majd a magyar dzsentri a szót helyesen fogja ki-ejteni — és valóban dolgozni fog, akkor lehet szó a „pozíciók elfoglalásáról”. Mert hiszen a zsidó akkor is dolgozik, ha a szót ilyen zsidósan ejti ki, hogy „dalgazni” és nem kis mértékben áll fenn az antagonizmus azért is ellenük, mert nem értik meg, hogy mi az a dolgozni, vagy ha teszik — dalgazni!

elő járultak, a Mindenható így szólott hozzájuk: — Ti Hűségesek és Igazak... Meguntát már e néppel vesződni, meguntam már, hogy minden türelmem ellenére és minden jószágom dacára sem hallgatnak az én szavaimra és járnak a botorság és eltévelyedés hamis útjain. Ábrahám, Izák és Jákob én nektek esküt tettem: Esküdtem, hogy nekik adom a földet és én leszek az Istenük, ők lesznek az én népem. Ti Hűségesek és igazak: kérlek benneteket: Oldjátok fel engem az eskü alól. Adjátok vissza nekem az eskümet és akkor azt teheti ez a nép, amit akar... Járjon Baal után, áldozzon Aserothnak, boruljon le a magafaragja báloányok előtt, leessenem kezeimet rólok... De addig, míg Ti nem oldtok fel az esküm alól, addig nem tehetem...

— Te pedig Mosehl! Ahogyan összegyűjtötted egykor a saszárnnyakon röpített népet a Szináj hegye elé, hogy nekik adjam a legdrágább égi drágaköveket, feltéve örvölt és még az angyalok elől is elűlőlt Tórámat... ugy gondoltam, hogy kései utódom Jirmijahu, a tizen szaru lánok gyűjtése imélt össze ezt a népet a Szináj lábaiton. Ott visszaesszem tőlük az én koronám ékeséget, világoom alapját: a Tórárt... Izrael felbenja oelem a jegyességét... Nem lesz több tarát a völgyem és nem lesz Jákob madéka az én arám... Ne legyen nekik több Tórájuk: Szabadjára bocsájtom őket, mint az erdő vadjait. Éljenek, mint az állatok, a nagy természet élében. Akkor szabad lesz lopniok, rabolniok, gyilkolni... Nem lesz törvény és nem lesz parancsolat... Kivátható a más feleségét,

nek kell a szombati pihenésed és semmi sem kell... En visszavonulok legfelsőbb egéim birodalmába és majd övezredék multa ujra megpróbálkozom más néppel... Ez fogom tenni velük Hűségess Szalám Mózes... Az ösátyák összenéztek és így szólott Ábrahám: Nem Uram, nem engedünk ki az esküből... Te atyja vagy a gyermekeidnek és ha rosszak a gyermekeid, hát bánj úgy velük, mint atya a gyermekeivel... De az eskü alól soha-soha nem fogunk Téged feloldani. És Moseh is felelt: Nem Uram, mindent tehetsz e néppel, de Koronád drágaköveit, a Tórárt nem adjuk vissza... Ha nem vigyáznak rá, szűlhatss bennünket haragzóddal és reánk bocsájtatod megvetésed bármely formáját, de a kínsért, amelyet egykoron átadtál nekünk: az a miénk, arra mi továbbra is jogot formálunk és azt vissza nem adjuk Neked soha... A Tóra a miénk... És az Ur elhallgatott, mikor Hűségeseit és Igazait így szólott hozzá. És azóta elpusztult a templom, megsemmisült a Szent Helyek, rommá lett a Dicső Város... Izrael bolyong egyik országból a másikba, egyik övezredből a másikba, a tér és az idő végtelen országútjain... Kifosztják, kirabolják, meggyalázzák, kicsúfolják... de a Korona igaz, egyetlen drágaköve még mindig nála van... Nem fogja soha tőle visszavenni a Legszentebb — dicséretessék az Ó neve.

Az asztal körül a bazanovák, zaszulniek, bledopiar és a többi falnak zsidói nély hallgatásba merülő tépelődtek azok felett, amit most hallottak a ryskooi cádik szájából.

Három feleség és egy férfi

Nagyon érdekes hírt közölnek Palesztinából. Egy Melnik Jakab nevű zsidót bíróság elé állították, mert három feleséget tartott. A bíróság felmentette a vádlottat, mert a többneveség ott nem büntetendő cselekmény, a régi törvények szerint. Ebben a cudar rossz világban végre egy kis „kellemes” hír. Az a szegény lengyelországi zsidó testvérünk elmenekült a pojátkok országból, mert nem bírta az elnyomást, a pogromhangulatot. Azt hallotta, hogy a zsidóország egy tejjel-mézrel folyó Kanaán. S mert valószínűleg nem volt gyűlöllője a női nemnek, hát gondolta, legyen tényleg jó világ és három asszonyt gyűjtött maga köré. Pláne, ha háromszoros hozományt is kaphatott — mennyei Eldorádó lehetett körülötte. Igaz viszont, hogy ez is izlés dolga. Hiszen van sok férfi, akinek még egy feleség is sok. De Melnik hármát sem sokalt. Sőt, most a palesztinai bíróság is „törvényesnek” mondotta ki a triamást és lenygel hírsorosunk boldogan és vidáman él három asszonya körében.

A minden kákán csomót keresők, akik a palesztinai viszonyokat mindég rosszallják és az ottlévő helyeket nem tartják rózsásaknak, azok bizonyára eme eset hallatára is csóválják majd a fejüket és mint meg-rögzött pesszimisták, bizonyára arra gondolnak, hogy három asszony nem lehet földi paradicsom, talán még egy sem az, de végül, ami egészen szomorúvá teheti őket, az az: hogy Melnik Jakab testvérünknek — három anyosa is kell legyen. Három anyós! Hja, nincsen öröm üröm nélkül.

Az ardeali zsidóság legkedveltebb találkozó helye Bucurestiben

KATZ orlth. **restaurant**
Bucuresti, str. Carol 32. I. emelet

— Eljegyzés. Gerendás Menyhért sátnari üveg- és porcellán nagykereskedő leányát, Fridust, eljegyezte Farkas Mór bixadi aljegyző (M. k. é. h.)

— Eljegyzés. Gerendás Menyhért sátnari üveg- és porcellán nagykereskedő leányát, Fridust, eljegyezte Farkas Mór bixadi aljegyző (M. k. é. h.)

— Eljegyzés. Gerendás Menyhért sátnari üveg- és porcellán nagykereskedő leányát, Fridust, eljegyezte Farkas Mór bixadi aljegyző (M. k. é. h.)

— Eljegyzés. Gerendás Menyhért sátnari üveg- és porcellán nagykereskedő leányát, Fridust, eljegyezte Farkas Mór bixadi aljegyző (M. k. é. h.)

— Eljegyzés. Gerendás Menyhért sátnari üveg- és porcellán nagykereskedő leányát, Fridust, eljegyezte Farkas Mór bixadi aljegyző (M. k. é. h.)

Wasserstrom Sándor

Brassó 1938 telén...

A Cenk tövében levő óségi város, ilyenkor mindig a sportszerető nagyvilági közönség kedvenc szőkeközhelye. Olyan kedvező terepek vannak a téli sportok üzérére, amelyet főleg a bucaresti közönség keres fel, hogy megtalálja a maga igényeknek megfelelő lehetőségeket. A brassóiak ennek megfelelően rendezkedtek be és míg egyrésztől kitűnő szállodák állanak rendelkezésre, a közelben levő sporthelyek minden igényt kielégítenek. De emellett ez a város rapid tempóban fejlődik gazdasági szempontból is. A város nem csupán sport-szempontból ideális fekvésű, hanem más szempontból is ugyanígy, hogy a nagy ipari gyárak mintha a földből nőttek volna ki, úgy épülnek és gyarapodnak. Aki ismeri ezt a várost már régebb-ről is, meglepetten látja, hogy a Hotel Krone, ez a nagy szálloda, amely ilyenkor tulzsufolt volt, most félig üres. A bucaresti közönség mintha nagyrészt elmaradt volna, lehet mert zsidók voltak, akik ma nem tartják időszerte, hogy téli sportot üzenek, mert komolyabb idöket élnek. De elmaradt az a hatalmas kereskedői és utazói gárda, amely a Hotel Kronei és kávéházait közbe állandóan megölteti... Brassó városa egy par excellence szászoké városa, amelynek ez a karakter messziről meglátszik. Ósi régi város ez, amelynek sokszor évszázados hegyestetőjű háza olyan impressziókat keltenek, mintha egy németbirodalmi kisebb város volna. Kétségtelenül német karaktere van a városnak, a szélese is, külseje is, sőt a jelenlegi nemzeti szocialista rezsim „szelleme” is látszik itt, meg az is, hogy a jelenlegi kormány választási pokiumot kötött a némelek képviselőivel.

ANTISZEMITA SZELLEMEK ÉS A „KRONSTÄDTER ZEITUNG.”

Lássuk előbb, hogy mi a jelenlegi „szellem” Brassóban? Mindenkor objektívitásra törekszünk és ezért nem tagadjuk, hogy előbb a hivatalos tényezők állásfoglalását akartam tudni. A következőket állapítottam meg: Dr Comaniciu prefektus és Lajico polgármester a legnagyobb előzékenységgel állanak a zsidók rendelkezésére és mindenféle állampolgársági, valamint más hivatalos ügyekben az iratokat rendben kiadják. Ezzel szemben a szászok lapja, a „Kronstädter Zeitung”, a legélesebb hangon támadja a zsidóságot. Ezek a szász írók és újságírók gyűlölködő hangban tulleitelték meg a szélsőséges román lapokat, így a „Duna Vestiret”. Is olyan hamis tudmudi idézeteket közöl a „Kronstädter Zeitung”, amelyekhez az anyagot bizonyára Erfurthól kapja, mint-ha ezekből a hazug lelkiméteyéből a szászoknak bármily haszna volna. A szászok komolyabb elemek nemcsak nem veszik szivesen, de el is ítélik az őket diszkreditáló kvalifikálatlan ígatásokat. Ennek dacára nagyon éles tonorban íraj a zsidóellenes cikkeket, nem úgy mintha kisebbségi-sorában élő nemzetiségről volna szó, hanem mintha ők volnának az uralkodó nemzet fiait. Mintha ők volnának Romániában az urak, ők, a szászok, akik mintha elefejtették volna, hogy ez a jóbarátság, amely most a kormányhoz fűzi őket, nem szól esetleg életfogytiglanra.

Dacára annak, hogy a domináló szászok ennyire brúzk módon negllgálja a zsidóságot, dicséretre legyen mondva az ügyvédi kamarának, amikor a zsidó ügyvédek elleni kizárási indítványról volt szó, még napirendre sem tűzte, mert azt mondják, hogy amíg az állampolgársági revizió gyakorlatba nem lép és nem történik a végleges döntés, addig nem tartja időszerte a kérdés napirendre való tűzését

MI VAN A ZSIDÓ INTÉZMÉNYEKSEL?

Mióta a zsidókérdés ennyire homlokterébe került a romániai közéletnek, azóta a brassói zsidóság egyrésze is megváltoztatta bizonyos szempontból a külvilággal való kapcsolatát. Most csak zsidó-ványoson járnak a Koronába, meg más helyre, ahol nincsenek egyedül, hanem csakit kizárólag az „Ahava” klubban tömörülnek. Rendkívül intenzív és pezsdülő zsidó élet van az Ahava klubban. Az ortodox és nyugati szertartású zsidóság a legbékésebben együtt dolgozik a város valamennyi karitatív intézményeinek fenntartásában. A legbékésebben együtt bonyolítják le társadalmi akcióikat. A két négyelet közös népkonyhát tart fenn, az OSE támogatása mellett. Ez a Népkonyha október elején nyílt meg, rögtön az ünnepek után és azóta szász személynek ad ebédkosztoit, akiknek 60—70 százaléka gyermek.

Az Ahava klubban intenzív élet folyik a Wizo-val karöltve, hol az ortodox, hol pedig a nyugati szertartású hitközösg égése alatt működő négyelet tartanak teadélutánokat, amelyen kölcsönösen megjelennek a zsidó férfiak és asszonyok és minden egyes délutánon több ezer lei bevétel van.

KÉT SZENZÁCIÓT KÉLTŐ KIKERESZTELKEDÉS BRASOVON.

Mint másutt, úgy Brassóban is vannak olyanok, akik „menekülnek” a zsidóságból, holott tudhatják jól, hogy ettől elmenekülni nem igen lehet. Erdekes a kikeresztelkedők személye. És érdemes velük foglalkozni. Illetőleg nem is „érdemes”, csak a zsidó publikumnak tudni illik, hogy kik dezertálnak, amikor ennyire ostromolnak bennünket.

Menczel Gyula az egyik, az OFA-nak, ennek a nagy faipari vállalatnak egyik főtisztviselője, aki ezt a kitérésit ekcióját már évekket ezeltől elkezdte és pedig azzal, hogy leoperáltatta Budapesten az orrának zsidós halását. Most pedig elérkezettnek látta az időt, hogy református legyen. Róla beszélük azt a bon-mot, — hogy megkérdezett a főrabbit, mielőtt elment hozzá, hogy a jelenléti aktushoz uccoi ruha kell-e, vagy valami díszesebb. A főrabbi azt válaszolta, hogy nem tudja, mert eddig csak pelenkában jelentek meg nála azok, akik vallást „változtattak”. Különbön úgy ő, mint a másik kikeresztelkedett meggyőződésből változtattak egyházat. És pedig ama meggyőződésből, hogy a másik egyházban kevesebb egyházi adót kell fizessenek.

HOROGKERESZTES MOZI.

Amikor végigmegyek a Kolostor-uton, feltűnik egy épület, amelyen sok zászló leng és a zászlók között igen sok horogkereszt. Ugy gondolom, hogy ez valamilyen olyanféle épület lehet, amelyben hivatalos ünnepeknek lesznek. De tévedtem. Mert nem más, mint a „Capitol” mozgó homlokzata. És a zászlók alatt egy hatalmas moziplakát. Uj filmet hírdetnek, amelyet először itt adnak Romániában. A címe: „Deutsche Reiter in Deutsch-Ostafrika.” Ed-dig ki volt ez a film tilva innen az országból. Amint azután másnap értesültem, a nagy külső dekorációnak, a sok horogkereszteknek nem volt meg

lást és ezért a nézőtér üresen látongott a premier előadások alatt. Ugy látszik, egy rossz hitlerista-filmhez még a nagy reklám sem elég, nem akadnak „horogkeresztre” nemcsak a románok, de még a szászok sem, ha rossz filmről van szó. Ugyanakkor a „Royal” mozgó, amely nem dolgozik ilyen horgos-reklámokkal, két műsorával is az attrakciótól nagy sikert arat és mindig tel házakat vonz a CFR-től bérelt mozhelyiségében.

Az Ahava klubban intenzív élet folyik a Wizo-val karöltve, hol az ortodox, hol pedig a nyugati szertartású hitközösg égése alatt működő négyelet tartanak teadélutánokat, amelyen kölcsönösen megjelennek a zsidó férfiak és asszonyok és minden egyes délutánon több ezer lei bevétel van.

KÉT SZENZÁCIÓT KÉLTŐ KIKERESZTELKEDÉS BRASOVON.

Mint másutt, úgy Brassóban is vannak olyanok, akik „menekülnek” a zsidóságból, holott tudhatják jól, hogy ettől elmenekülni nem igen lehet. Erdekes a kikeresztelkedők személye. És érdemes velük foglalkozni. Illetőleg nem is „érdemes”, csak a zsidó publikumnak tudni illik, hogy kik dezertálnak, amikor ennyire ostromolnak bennünket.

Menczel Gyula az egyik, az OFA-nak, ennek a nagy faipari vállalatnak egyik főtisztviselője, aki ezt a kitérésit ekcióját már évekket ezeltől elkezdte és pedig azzal, hogy leoperáltatta Budapesten az orrának zsidós halását. Most pedig elérkezettnek látta az időt, hogy református legyen. Róla beszélük azt a bon-mot, — hogy megkérdezett a főrabbit, mielőtt elment hozzá, hogy a jelenléti aktushoz uccoi ruha kell-e, vagy valami díszesebb. A főrabbi azt válaszolta, hogy nem tudja, mert eddig csak pelenkában jelentek meg nála azok, akik vallást „változtattak”. Különbön úgy ő, mint a másik kikeresztelkedett meggyőződésből változtattak egyházat. És pedig ama meggyőződésből, hogy a másik egyházban kevesebb egyházi adót kell fizessenek.

A másik kikeresztelkedő neve: Hoch Jenő. Régebben az Ivría sportegylet elnöke volt, meg a hitközösg gazdája. Most ugy látszik, szintén sportbalab-rokra vágott és otyat ugrott, hogy egyenesen másik egyház kellős közepén taláta magát. Érdekes, amint a brassóiak mondják, hogy a kikeresztelkedők feleségei és gyermekeik nem követik férjüket, illetőleg apjukat. Nekik több ízlésük és eszük is van, mert egyik oldalon nem akarnak közmegevetett renegátok, míg a másik oldalon kinézettek lenni...

MI VAN A BRASSÓI MAGYAR PÁRTBAN?

Itt is megoszlanak a vélemények. Míg egyik része a pártnak: Gyárfás Elemér vezetésével, a kormányval való megegyezés mellett van, addig a másik rész, különösen Szabó Déni, az iparosok vezére határozatlan ellenzi ezt a megegyezést. Itt említem meg, hogy a legutóbbi decemberi választáson a Zsidó Párt Brassóban 300 szavazatot kapott, ami a zsidó lakosság számarányához viszonyítva, elég szép, 90 százalékos szám.

HOROGKERESZTES MOZI.

Amikor végigmegyek a Kolostor-uton, feltűnik egy épület, amelyen sok zászló leng és a zászlók között igen sok horogkereszt. Ugy gondolom, hogy ez valamilyen olyanféle épület lehet, amelyben hivatalos ünnepeknek lesznek. De tévedtem. Mert nem más, mint a „Capitol” mozgó homlokzata. És a zászlók alatt egy hatalmas moziplakát. Uj filmet hírdetnek, amelyet először itt adnak Romániában. A címe: „Deutsche Reiter in Deutsch-Ostafrika.” Ed-dig ki volt ez a film tilva innen az országból. Amint azután másnap értesültem, a nagy külső dekorációnak, a sok horogkereszteknek nem volt meg

Nézzé meg mindig a védjegyet

CSOKOLÁDE A TÖKÉLETES HASHAJTÓ

„KOPROL” 4 LEI

Minden zacskóban van egy jubileumi pályázat szelvény.

lást és ezért a nézőtér üresen látongott a premier előadások alatt. Ugy látszik, egy rossz hitlerista-filmhez még a nagy reklám sem elég, nem akadnak „horogkeresztre” nemcsak a románok, de még a szászok sem, ha rossz filmről van szó. Ugyanakkor a „Royal” mozgó, amely nem dolgozik ilyen horgos-reklámokkal, két műsorával is az attrakciótól nagy sikert arat és mindig tel házakat vonz a CFR-től bérelt mozhelyiségében.

BUCSU A CENKTÖL.

A Cenk, az a híres hegyorom, amely urálja a várost és amelyre feltekinteni a város bármely pontjáról külön élmény, de még nagyobb, ha onnan letekintünk. Sajnálom, hogy nem tanultam meg síelni, mert nagy élvezet lehet „lecsúszni”, amit ma a bucaresti és brassói zsidók nem nagyon frekvenciaznak, mert Cenk nélkül is lehet... Az a szép és felemelő, hogy ezekben a nehéz idökben a brassói zsidóság ésszetartását látni lehet minden vonalon és ha még az a közmondás sem mindig idöszerte, hogy „összetartásban van az erő”, mert sajnos, mi akkor sem tudunk nagy erőt mutatni, ha „összetartunk”, de végzetes volna a zsidóságra, ha most széjjelhúzás volna. Különbön megjegyzem még, hogy az „Ahavában” cionista munka is folyik, számos előadást tartanak, a Zsidó Nemzeti Szövetség brassói szervezete is nemrég tartotta tisztújító gyűlését a hitköz-ségi tanácssteremben és megállapítható, hogy a brassói zsidóság meleg szeretettel érdeklődik a cionista mozgalom iránt is.

Vannak dursebb mozzanatok is az itteni életben, de van szomorú is. A román vezetők iránt és a közönség elég toleráns és megértő, annál szomorubb, hogy a szászok adás gyűlölködését s hitlerista szellemét kell megállapítani ebben a német centrumban. Bár ebben és közülök is vannak kivételek, de nem tulozok, ha azt mondom, hogy a többség zsidógyűlöls és örvend a mi bajainknak... Ez Brassó: 1938 telén...

— Braziliába lehetséges a zsidó bevándorlás. Néhány északamerikai újság azt a hírt közölte, hogy a brazil kormány be-tiltja a zsidók beavándorlását. Rio de Janeiroból jelentik, hogy a braziliai igazságügyminiszter egy sajtóankéton a leghatározottabban cáfolta a lapok hirasását és kijelentette, hogy mindenki számára szabad a bevándorlás, aki a megfelelő törvényeket betartja és aki tisztességgel akarja keresni az országban kenyért. A rövid idővel ez-előtt megjelent „turista” ellenes intézkedés nélkülöz minden antiszemita jellegét és valamennyi illegális bevándorló ellen irányul, tekintet nélkül nemzetiségére és val-lására.

Látogassa meg szünyegkiállításunkat
uj helyiségünkben
Str. Ep. Ciorogariu 4.
 Szébbnél szebb perzsaszünyegek, bel- és külföldi fonalak. — Szünyeg javítások. — Allandó tanfolyam

„ORIENT”
Schulhoi Emilné, Oradea, Strada Ep. Ciorogariu No. 4. Telefon 1004.

— Tizennégy millió márka a berlini hitközség költségvetése. A német zsidóság helyzetének egyik érdekes folyamánya a berlini hitközség költségvetésének óriási arányú felduzzadása. Az 1938. évi költségvetés tizennégy millió márkát tesz ki. Berlinben összesen száznegyvenezer zsidó él, tehát jóval kevesebb, mint Budapesten. A hitközség költségvetéséből kiderül, hogy az istentiszteleteken a főúnnepken harmincegyezer vettek részt, de kilencezer ingyességel kellett kiadni. A jótékonyasági ügyosztály tizenhatezer embernek ad állandóan segélyt. Utlevelet hétezer embernek szereztek. Kivándorlási célokra háromszázezer márkát fordítottak. A hitközség kórházaiban nyolcvanöt ezer embert ápoltak. Ez a költségvetés hű tükröképe a német zsidóság mai helyzetének.

— Queipo de Llano megbünteti Sevilla zsidóit. (Gibraltár.) Megbízható információk szerint Queipo de Llano tábornok, Franco generálisa, aki zsidóellenes rádióbeszédje miatt ismertes a sevillai nagyon kicsiny zsidó közösségre 138.000 pezeta kollektív-büntetést szabott ki. A tábornok súlyos represszáliákat helyezett kilátásba, amelyben rövid időn belül nem teremtik elő ezt a pénzt.

— Schenker et Co és a Mercedes-gyár eltávolították zsidó külföldi képviselőiket. (Szófia.) A német szállító cég, Schenker et Co, valamint a Bosch Mercedes gyár bulgáriai zsidó képviselőit elbocsájtották és árjakkal helyettesítették őket.

— Stefan Zweig levele a vilnai jiddis akadémiahoz. (Wien.) A vilnai jiddis tudományos akadémia közölte bécsi barátjaival, hogy Stefan Zweig levelet intézett hozzá, amelynek tartalmát a következőkben közlik: „Sajnos, magam nem vagyok abban a helyzetben, hogy jiddis nyelven olvassak és be kell valljam azt is, hogy mint a többi német zsidó, én is közönyösen figyeltem ennek a nyelvnek existenciális harcát, hatását és elterjedtségét. Csak amióta Észak- és Délamerikában jártam, az utóbbi években vettem észre, hogy milyen mérheterlenül fontos összekötő kapocs a jiddis nyelv, talán a közös szenvedések után, a legjobb összefogó erő. Nagyon súlyos hibának tartom, — amelyet azonban még jóvá lehetne tenni, — hogy ez a nyelv, a zsidóságban belül, megfelelő értékelésben részesüljön, hogy szellemi kincsei még jobban érvényesüljenek. Talán az eljövendő generáció majd értékelni tudja ezt és át lesz hatva annak tudatától, hogy a jiddis nyelv a világ valamennyi államában élő zsidók szoros kapcsolata lesz, amelyet mindenkor eléggé értékelni fognak tudni.” Stefan Zweig levele általános nagy feltűnést keltett a világ zsidósága körében.

אמרת נשן
 bodegámat áthelyeztem a Strada Azilul de Noaptea 12 sz. alá (Teatru Regina mögött). Ugyanott egy elegáns, tiszta vendéglőt nyitottam. Olcsó árak, pontos kiszolgálás. Szíves pártfogását kéri J. GELBSTEIN, (volt Bodega Postei, București).

A zsidókérdés végleges megoldása

Ezernyi, talán tizezernyi kötetet irtak már össze a zsidókérdéssel kapcsolatban, de senki sem találta meg a megoldás módját. Ha az összes megnyilatkozások összességét kutatunk, rájövünk arra, hogy az a zsidó lételemesség szivósság, szorgalom és kitartás, ami a rugója minden egyéneknek. Emögött pedig a zsidó fej van! Tehát fejétől... kell elkezdeni a javítást. Ezt pedig csak valami egészen radikális módon lehet csak elintézni. Mert tegyük fel, hogy elmegyünk Madagaszkárra. Ki garantálja azt, hogy nem-e fogjuk onnan beutazni a világot és megint felmerül a zsidó fej problémája? Éppen ezért tréfás, de sok filozófikus mélységet magában foglaló „megoldást” mondhatunk ezzel kapcsolatban.

Nemrégiben különböző külföldi lapokban hiradás jelent meg, mely szerint legyek és hasonlók apró állatok fejeit átültetik transzplantálni egy más állat testébe és azok tovább élnek és végzik életfunkcióikat. Valószínűleg azért, mert az állatoknál nem fontos az agy. De viszont, nálunk embereknek nagyon is fontos. De ha a tudomány így halad, — nem sokára — majd az emberek fejeit is át lehet ültetni egyiktől a másikra. — Sejtj bizonyára az olvasó, hogy hol van a zsidókérdés megoldásának nyitja. Csak ezen a téren fejlődjen a tudomány és akkor minden rendben lesz. Nem fog kelleni semmiféle újabb törvény vagy rendelet, csak egyetlen egy minden országban. El kell rendeljék: a kormányok, hogy egy héten belül ki kell cserélni a zsidók fejeit nem-zsidókra. Így azután nem lehet antiszemita programot csinálni, mert a zsidófejtől, de nem zsidó testű emberekkel szemben ott lesz a nem-zsidó fejű, de zsidó testű tábor. Nagy zűrzavar lesz minden vonalon, ez a csere-bere kiönné a kérdés megfogását. A „zsidófej” problémája megoldást nyerne. Nem volna többé „Disznófejtű nagyúr”, — ahogy Ady mondotta. Ellenben lehetne zsidófejtű nagyúr is és lassankint megoldódna minden. Csak lehetne már a fejeket átültetni...

— Betiltották a „Jüdische Rundschau”-t február 26-ig. (Prága.) A berlini „Jüdische Rundschau”-t Hans Hinkel, a zsidó kulturális előadó vezetője minden indokolás nélkül betiltotta február 26-ig. Közlebbi indokolás nincsen a betiltásnak. Ez a harmadik eset, mióta a nemzeti szocialista uralom megkezdődött, hogy betiltották a Rundschau-t. Először 1933-ban a XVIII. prágai cionista világkongresszus idején, másodszer 1935 júliusában és most. Ezzel egyidejűleg jelentik, hogy Hans Hinkel birodalmi komiszár a C. V. Zeitung-ot is, amely a németországi zsidók központi lapja, február 24-ig betiltotta. — Ez a zsidó lap jelent meg a németországi zsidó lapok közül a legnagyobb példányszámúban és pedig kerekén 37.000 példányban. Közlebbi indokolás ennél is hiányzik. Némelyek véleménye szerint ez izelítő abból a további megszorító intézkedésből, amely ezután következik.

— Szenzációs ítélet Jeruzsálemben. (Jeruzsálem.) Óriási feltűnést keltett az országban az ítélet, amelyet Jakob Melnik lengyelországi zsidó ügyében hoztak. Poligámiával vádolták, mivel három felesége van. Melniket szabadlábra helyezték, mert a palesztinai törvények szerint a többnejűség nem büntetendő.

— Mindenki Benamy: „Európatól Ázsiáig” c. szenzációs könyvét olvassa. 2. kiadás. EPOCHÁ.

Az ardeali zsidók találkozóhelye!
BERKOVITSNÉ
 (Oradeáról)
orth. kóser étterme
 (a baia-marei rabbi hechsere)
BUCUREȘTI,
Str. Lipsicani 7.
 Telefon: 462-91
Sooec hátamögött. Postaváram! szemben. Esőbránsu erdélyi konyha!

— Nemzeti szocialista színészek vendégszerelése Prágában. (Prága.) A napokban vendégszerelést a prágai német színházban a berlini Schiller színház együttese, amelynek férfi sztárja: Heinrich George, a nemzeti szocialista uralom óta rendkívül sok kellemetlenséget okozott zsidó kollégáinak. A csehországi szocialisták lapja, a „Socialdemokrat” ezzel kapcsolatban azt írja, hogy a prágai német színházegyüttes zsidó tagjai remélhetőleg tünnetlenül távol maradnak ezektől az előadásoktól, mert sőtörténetek találhatják, hogy a horogkereszettel díszített berlini színészeket látogatásukkal segítik. Különösen Heinrich George-ot kell megfigyelni, aki annyi szenvedést okozott fellépéssel, amit ott tűrni kell, de nem Prágában. Hagyják, hogy ezen az estén „fajtisztá” demonstráció legyen, aminek Henlein és Eisenlohr urak örülhetnek, akik a csehországi nemzeti szocialisták vezérei.

— Hírdetmény. Ezennel közhírré teszük, hogy Mátyás orth. kóser étterem Clujon Cal. Ref. Ferdinand 49. sz. alatt felülvizeltük minden részleteit. A clujai orth. Izr. Hitközség rabbinátusa és kaszusz-bizottsága

— Ötvenezer zsidó vándorolt 1937-ben. (Prága.) A „Büros für Statistik der Juden” lap Prágában jelenik meg és közli, hogy a legfőbb bevándorlási országokban a következő adatok ismertek. Palesztinába 29.727 zsidó, Egyesült-Államokba 6552, Kanadába 880, Kubába 338, Brazíliába 3450, Uruguayba 1262, Argentínába 4361 és Délafrikába 3330 zsidó vándorolt be 1937-ben.

— A svájci „frontisták”. (Bern.) A „Nemzeti front”, amely a nemzeti szocialista párt svájci expozitúrája, dr Tobler et-nőke útján kijelentette, hogy lépéseket tesznek az irányban, hogy a zsidók jogi helyzetét „rendezzék” Svájcban. A szükséges népszavazás kéréséhez 20.000 aláíróra van szükség. Altalában nem veszik komolyan a frontisták eme akcióját. Úgy vélik, hogy gyengességüket akarják ezzel leplezni, ami a vezetőjük krízisében is megnyilvánult.

— Az ardeali zsidóság legkedveltebb találkozóhelye Braşovban Goldstein orth. kóser étterme, Braşov, Str. Voevod Mihai 20. I. emelet.

PRIM
 „a fém-tisztítók királya”

Reb Eisikl Taub
 Jahrzeilija

A kállói szent rabbi regényes élete...

II.
 Nemes, szép tulajdonságai mellett a kállói szent papnak gyönyörű hangja is volt, érzéletesen tudott énekelni és — lost not least — kitűnő zamatossággal beszélt magyarul. Sok költeményt is szerzett magyar nyelven, ezek közt híressé vált „Szőlő a kakas már” című mélyérzésű, zsidó legendás vonatkozású költeménye, melyet a rabbiököl által komponált és általánosan ismert melodióra még ma is országszerte énekelnek nagy áhítattal és bensőségleg majdnem minden nagyobbabb zsidó mulatságon.

Negyven esztendőig volt reb Eisikl Taub rabbi és „rebbe” Nagyállón. Egész Szabolcsmegyében még ma is csodákat mesélnek a szent emberről. Nemcsak zsidók, de számtalan keresztény is fordult hozzá tanácsért, segítségért bajukban. Jellemző e tekintetben egy eset, melyet chászdéus körökben még ma is pertraktálnak.

CSODA EGY HIRHEDT ZSIDÓFALÓVAL.

Egyszer történt ugyanis, hogy chanuka szombatjára sok chásid utrakelt Hajdunánásról Nagyállóra. Nagyon kemény, zimankós idő volt, majdnem megfagytak az uton. Mikor Nyiregyházaához közeledtek, messziről megpillantottak egy kocsmát, aminek nagyon megörültek, mert ott kissé megokhoz fognak térni jóféle melegített homoki bor mellett, amit magukkal hoztak.

Vegre elértek a kocsmát. Nagy robajjal belépnének a söntésbe, de ki irhatná le elmulásukat, amiközön látták, hogy a kocsmáros a hírhedt zsidófaló: Pálkás István, kiváló előzékenységgel s tisztelgőszóval fogadta őket. Ez hozzá még azonkívül azonnal tüzet rakatott a nagy szobában az előkelő vendégek tisztelőre s ő maga különféle jó italokat szolgált föl. Séhogysem tudták megérteni a dolgot. Kezdték ottól is tartani: talán mérge van az italban s szépszerivel akarja őket láb alól eltenni. A már most kétszeresen megdermedt námas zsidók elhatározták, hogy mitsem éveznek ott. Amikor a kocsmáros visszatért a szobába, észrevette, hogy a vendégek még hozzá sem nyultak az italhoz. Ekkor elkeréte leányától a kolompját, fejére tette és zsidók módjára — vizet öntött a kezeire... A zsidók ámulatára közben a következőket mondották:

A KALLÓI HALÁLOS BETEGGÉ TESZ, MAJD MEGGYÓGYIT EGY ELVETEMEDT ANTISZEMITÁT.

„Kedves zsidó barátom! Jól látom én azt, hogy félték nálem valamit enni, vagy inni. Tudjátok meg tehát, hogy én már nem vagyok a régi Pálkás, hallgassatok meg: Vagy fél évvel ezelőtt bejárt a kocsmámba egy kéregető zsidó. Megvallom, jól megkínóztam régi szokásom szerint szegényt, meg is vertem a végre kidobtam. Innen egyenesen Nagyállóra ment a szent paphoz (mielőtt a kocsmáros ezt a két szót kimondta, ismét vizet öntött a kezeire) s elbeszélte neki, amit vele tettem. Egy héttel rá jött hozzám egy zsidó, akiről csak azután tudtam meg, hogy a kállói zsidópap volt és azt kérdezte a háznapról, hol van az a Pálkás István? Én a másik szobából kijöttem és azt mondtam neki nagy helytlen: Itt vagyok. Mit akarsz, kánya zsidója? Erre ő azzal vég vissza: „Éni akarsz-e, vagy meghalni? — Én persze nem érteitem a dolgot, de röviden ráfordírtam: Takarodj ki innen, piszkos zsidó! — Ő erre elment és én — abban a momentumban ágyam estem, egy tagomat sem bírtam mozgatni. Beszélni ugyan nem volt erőm, de már jól sejtettem ennek a dolgnak az összefüggését... Az a zsidó, akit az imént kipróbáltam, az én halálangyalom! ... Mondom magamban: de miért is kínoztam én minden zsidót, aki a kezemigébe került? Miért is gyűlölködtem én a zsidókat ártatlanul, amikor semmi rosszat sem tettek nekem soha?... Így fekktem én nagy kínokban két álló napig, a családom már

azt hitte rólam, hogy meg is halok. Ekkor váratlanul ugy estefelé megint jón az a zsidó, aki nálam járt két nappal ezelőtt s ismét azt kérdezte a házbeliekől: Hol van Pálkás ur? A feleségem bevezette hozzám s ismét kiment. Ő pedig megint azt kérdezte tőlem: Éni akarsz-e, vagy meghalni? De minden megerőltetés dacára sem bírtam feleletet adni. Erre közelebb lépett az ágyamhoz s így szólt hozzám lassan: Hallgass meg, Pálkás: Te most meg fogsz halni, mivel zsidógyűlölő voltál egész életedben. Ne fogadd, tudom jól azt is, hogy egy esztendővel ezelőtt meggyilkoltál egy zsidót. Most rajtad a sor, hogy elpusztulj!... Minámellett hogyha megfogadod most, hogy nem hámoz többé a zsidókat, sőt inkább minden zsidóval szemben tisztelgél és szeretettel fogsz viselkedni, ugy meg fogsz gyógyulni. Megérettél engem?

Csak fejbólintással jelezhettem, hogy ugy fogok ezenul tenni, amint ő akarja. Erre azt mondta parancsoló hangon: Kéj jól látni, Pálkás, hisz nincs már semmi bajod! És én leugroztam az ágyról, mintha soha beteg se lettem volna...

Attól fogva, barátom, — végzet be a kocsmáros elbeszélését, — azóta tisztelgél és szeretettel fogadok minden zsidót, kivált azokat, akik Nagy-

Egy zsidószármazásu hercegnő Angliában és az Egyesült Államokban Hitler-barát propagandát folytat

Az „Európa” gőzösnő hagyta el a new-yorki kikötőt Hohenlohe Waldenburg német hercegnő. Pontos politikai missziót végzett az Egyesült Államokban, amellyel Hitler kancellár bízta meg. Neki kellett utatvágni az amerikai politikai vezetőkörök körében, Weideman kapitány részére, akit Hitler küldött ki Amerikába. A misszió nem sikerült. Dacára annak, hogy a hercegnő nagyon jó összeköttetésekkel rendelkezett, mégsem sikerült kápnia egy audienciát Rooseveltnél. Utja nem sikerült és a hercegnő rezignáltan hagyta abba küldetését.

A „Daily Telegraph” rendkívül érdekes cikket irt ezzel kapcsolatban a hercegnő származását illetően. A cikk szédítő feltűnést keltett, mert azt írta, hogy a hercegnő egy Galiciából származó zsidó nő. Az angol lap elég autentikus helyről szerzte információját. A német és általában a világ nemesséinek ősi könyve, a góthai almanach a bizonyíték, amely a következőket írja: 1904 május 10-én Bécsben folyt le Hohenlohe Waldenburg herceg esküvője Ritter Stefánia. A hercegi család soha nem ismerte el ezt a házasságot és 1920-ban el is váltak. Az anyakönyvek igazolása szerint Ritter Stefánia egy galíciai polgári zsidó családból származik. A galíciai zsidóvilág Bécsben nevelkedett és szépségének és intelligenciájának köszönheti, hogy a legelőkelőbb arisztokrata körökbe került be. Itt ismerkedett meg Hohenlohe herceggel, aki halálisan beleszeretett a leányba. A galíciai leány ki is keresztelkedett és a család ellenzése dacára elvette feleségül.

A HÁZASSÁG ÉS A POLITIKAI KARRIERJE.

A férj bevezette a legelőkelőbb diplomáciai körökbe és amikor Hitler uralomra került, azonnal Hitler udvarába került és ott ő volt az, aki Rothernere lordot rá vitte, hogy lapjai támogassák a hitleri uralmat. Keresztülvitte azt is, hogy a Daily Mail politikai riportere, Edward Preiss interjúvolja meg

halálába mennék. Tehát egyeték, igyálok, kedvetek szerint.”

A hajdunánási szent áhítattal hallgatták a kocsmáros szavait, késő estig mulattak a megért zsidógyűlölővel s azőn emelkedett hangulatban folytatták utjukat Nagyálló felé.

CSODÁS LEGENDÁK A KALLÓIRÓL.

Negyven évig tartott az „örök lállói cádik” uralodása ezek és ezek lelkei főtűt. Majd mindenütt található az öregebbek között számosakat, aki csodálatosabbnál csodálatosabb történeteket tudnak elmondani e valóban kiváló erényekkel megáldott szentéletű emberről. Könyveket lehetne megírólni a reá vonatkozó különös legendákkal, de ezekre itt nem terjeszkedhetünk ki. Hetvenéves korában szőlőtta az Ur magához 1821-ben (Adar hó 7-én).

SIRFELIRATA

Sirközeliratának szövege pedig a következők: Poh nítom; Adonénu morénu verabénnu ab beth din dígil Szabolcs, aser Soiat esz Jiszroel arboim sono Vajhi Jichok Eisikl ben Reisl ben Mose Jechonai z. c. l. Sivim sono, vajhi li zokén Jichol vajigvá hószoboz kaudes bócsen Esz ósz hakauchovim jócsószél el amov cí móravuz kivraun aser lau, Jaum l. z. Adar vőhojo jechaul Hmanud al hadaf Vőhojo crlicher jid...

Hitler. Ez az interjú annak idején hatalmas feltűnést keltett világszerte. Amikor Ribbentrop német nagykövét lett, a hercegnő feladata lett, hogy bevezesse az új nagykövetet a londoni előkelő körökbe. A nemzeti germanofil politika, amelynek kulminációs pontja Halifax lord berlini látogatása volt, mind Hohenlohe hercegnőnek tudható be és neki tulajdonítható.

Igy derül ki, hogy sokszor zsidószármazásu nők, vagy férfiak állanak olyan jelenések mögött, amelyek előtt értetlenül áll a zsidó világ. Kiderült itt is, hogy egy galíciai zsidóleány, aki Hohenlohe herceg felesége lett, ebből a pozícióból mozgatta a világ zsidósága ellen azokat a köröket, amelyeknek jóakarataira most nagyobb szükség van, mint valaha.

— Egy apa kércime leánya érdekében. Lapunk szerkesztőségét felkereste egy idősebb zsidó ember, aki valamikor jobb napokat látott. de különböző körülmények folytán, mint például betegség, stb. most szomorú anyagi helyzetbe jutott. Elpanaszolta, hogy leánya több éve menyasszony és egy törekvő szerény fiatalemberrel megtudná kölni házasságot, de anyagi körülményei gátolják ebben. Ezért arra kéri fel rajtuk keresztül a nagyváradi és az erdélyi közvéleményt, hogy lapunkhoz juttatott pénzügyi adományok révén tegyék lehetővé azt, hogy leánya mégis férjhez mehessen, mert kelenyvéte sincsen. Ha ez a segítség nem érkezik, ugy a házasság nem lehet létre. Felkérjük ezért szeretteit az áldozatkész zsidó közösséget, hogy lapunk kiadójához juttatott adományokkal segítsenek egy szegény araszorult családon, mert nagy „micvéh”-t tesznek vele. Az adományokat a „Népünk” nyújtatni fogja.

— A müncheni „Örök zsidó” kiállítás 420.000 ember nézte végig. (Berlin.) A német rádióállomások közlése szerint az „Örök zsidó” müncheni kiállítását 420.000 ember látogatta meg. A rádió még azt is közli, hogy nagy érdeklődést váltott ki a világ közvéleményében és a külföldi sajtóban. Ez azonban nem felel meg a valóságnak, mert a nyugati közvélemény rosszalással nézte a nagy propagandát, amelyet Münchenben üztek a zsidók ellen.

PALESZTINA

Weizman nagy beszede a kelet-európai zsidóság érdekében

Tel Aviv. A Zsidó Tanács „Waad Leumi” által rendezett nagygyűlésén részt vett Chaim Weizman is, a cionista világ-szervezet és Jewish Agency elnöke, aki hatalmas beszédben ismertette a világ zsidóságának szorongatott szomorú helyzetét és Palesztinából küldte figyelemztetését az angol kormánynak, hogy nyissa meg az ország kapuit a bevándorolni akarók százezrei előtt.

Weizman ismertette az európai zsidó-üldözések részleteit, rámutatott arra, hogy nagy államok, élükön Németország azt követelik, hogy a zsidóság egyrésze hagyja el otthonát és más helyet keressen a maga és családja számára, ahol tovább élhesen. Különösen súlyos ez a kérdés most, amikor a világ csaknem valamennyi állama lezárta kapuit a bevándorlók előtt. Rámutatott ennek kapcsán arra, hogy 1933-ban, amikor a németországi zsidóság katasztrófájá bekövetkezett, a világ zsidósága hatalmas segítségkérést indított be. A hatalomra vált németországi zsidóság nagyrésze az új otthonát Palesztina és 40 ezer németországi zsidó kapott új hazát a régi helyett. A lengyelországi és romániai zsidóság keserű sorsa az egész világ figyelmét felhívja erre a problémára.

Az 1936-os palesztinai események a rapid fejlődést erőteljesen megakadályozták. A palesztinai zsidó közösség, miközben állandóan védekezett, nem adta fel egy pillanatra sem alapvető jogának, a bevándorlás szorgalmazásának megvédését. Nem is szűnt meg a bevándorlás, csak lassu folyamatot vett fel. Még koloniák is létesültek, de azért jelentéktelen megleszubbodott. Az arabok felhasználják a zavaros külpolitikai helyzetet és azt akarták elérni, hogy az angol kormány likvidálja cionista politikáját és vonja vissza Palesztina ügyében tett kötelező ígéretét. Sajnos, egyes felhatalmazás nélküli zsidó körök is csatlakoztak az arab akcióhoz, szemben a zsidóság szabadságharcával.

Ezek után a Waad Leumi végrehajtóbizottsága határozati javaslatot fogadott el, amely szerint a palesztinai zsidó népközség, amely 20 hónap óta jogainak és munkájának megvédésében vőret ontja, szilárdan kitart jogai mellett. Fel kell hívni az angol kormány figyelmét a zsidó milliók szenvedéseire, vessen véget ennek a mai helyzetnek, hogy megnyíljanak Palesztina kapui a szenvedő kelet-európai zsidó milliók előtt. A jisiv a cionista mozgalom minden részének összefogását követeli a zsidó nép választott politikai képviselőinek és a jisivnak támogatására, amely döntő harcában a zsidó aspirációk beteljesedését harcol az önálló állami státus alapján és a saját országának szüntessenek meg minden olyan dekrétumot és rendelkezést, amely ezeknek a törekvéseknek útjában áll.

Weizman egy másik beszédében kifejtette, hogy két út van most; vagy kisebbségként élni egy arab országban, vagy az ország egy részében a többség és függetlenség jogait követelni. Kijelentette azt is, hogy az angolokat fel kell világosítani arról, hogy ne állítsanak bennünket bűnbakoként a világ elé és az arabokkal szemben, mert a palesztinai zsidóságban van elég

teremtő erő, hogy megvédje önmagát és az eddig alkottakat. A brit világbirodalom alapja nem anyagi, hanem erkölcsi(?) és egy ilyen hatalomnak nem szabad a világ előtt tenni ünnepélyes ígéretét megszegni. Végül beszéde végén újra csak a felosztás mellett kardoskodott, mint egyedüli megoldást állította a hallgatóság és közvetve a zsidó milliók elé. Holott ez a megoldás, bizonyos szempontból már eddig is csődöt mondott és keresztülvihetetlen.

Két millió zsidó letelepülése az arab országokban. (Jeruzsálem). A „Falestin” bagdadi tudósítója megírta, hogy az iraki külügyminiszter: Tepik al Swaidi-t, arra vonatkozólag, hogy igaz-e a hír, hogy az arab államok megengedik-e két millió zsidónak letelepedését az arab területeken. A külügyminiszter kijelentette, hogy Nuri el Said tábornok tárgyalásai, amelyeket Londonban folytatott, nem vonatkoznak erre, mert tudomása szerint ez a kérdés még nem került komoly megbeszélés alá és így a terv egyelőre csak egyes sajtóorgánokban lánsszított hír, amelyet felelős körökben még nem tárgyalnak.

A tel-avivi közmunkák céljaira a palesztinai kormány 25.000 font kölcsönt engedélyezett a város vezetőségének. A kölcsön összege már folyósítva lett.

Szigorított cenzura Palesztinában. A palesztinai kormány az utóbbi napokban jelentéktelen megszigorította a cenzurát. A távirati cenzúra kívül most már a külföldi történő telefonbeszélgetéseket is ellenőrizteti a kormány. Egyidejűleg bevezették a levélcenzurát is.

Egy zsidó rendőrt halálra ítélt a palesztinai bíróság. A hafai büntetőbíróság Mordechai Schwartz zsidó rendőrt halálra ítélt. A vád ellene az volt, hogy a múlt év október 2-án Athlípban, a főkörmányzó nyári rezidenciájában az őrtálló arab rendőrt, Musztafa Houri-t agyonlőtte volna. A pert január 19-én tárgyalták. A bíróság jogot adott Schwartznak arra, hogy a súlyos ítélet ellen felelőzzön. Schwartz különben 24 éves, a Hapoel Hamizrachi tagja és öt évvel ezelőtt Csehszlovákiából vándorolt be Palesztinába. Trusted bíró, aki a tárgyalást vezette, kijelentette, hogy a bizonyítékokból látható, hogy itt egy előre megfontolt tettről volt szó, ezzel szemben a vádlott pillanatnyi felháborodásról beszélt, mivel néhány nappal azelőtt Karkurban merényletet követtek el a zsidók ellen.

Új halálos áldozatok. A két szefárd zsidó közül az egyik, a 24 éves Nissim Duranv behalt sebesülésébe. A bombamerényletet egy teherautóval szemben követk el. Az egyik zsidó sebesült szemét vesztette a merénylet alkalmából. Holtestét ének idején vitték el Rechobotba, ahol el is temették. A másik sebesült a 25 éves Mose Lulu a halálát vívdók. A rendőrségi nyomozás megállapította, hogy a nyomok a Lifta nevű arab faluba vezetnek, amelynek közelében a támadás történt. Lifta különben híres arról, hogy tele van gyilkosokkal. A terroristák főfészke.

850 új zsidó rendőr van szolgálatban. A Palesztina-kormány elhatározta, hogy 850 új zsidó rendőrt fog beállítani. Azokon a helyeken, ahol legutóbb annyira merénylet történt a zsidó autóbuszok ellen, külön őrségeket állítottak fel. A zsidó autóbuszok sofőrjeit végre felfegyverezték.

Két millió dollár költséggel felépült és megnyitott a jeruzsálemi archeologiai muzeum

A politikai ellentéték zúgó tengerében, amikor legnagyobb volt a nyugtalanság a palesztinai megszentelt ősi földön, akkor létesült az a nagyszerű alkotás, amelyről, mint az új Palesztina egyik látványosságáról beszél majd a kulturreberiség. Tulajdonképpen a muzeumot Egyiptomban kutak felépítési, amelynek alapjait az a kétféle dollár (kb. 400 millió lei) biztosította, amelyet Rockefeller adományozott erre a célra. De az egyiptomi kormány nem fogadta el az ajánlatot és ezután két amerikai tudós: prof. I. Bearsted-nek és prof. Garstang-nak sikerült illetékes helyen odahatni, hogy az archeologiai muzeumot Jeruzsálemben építsék fel. Így épült fel ez a pompás épület az ősi város egyik csodás épülete, amelyet egyetlen hasonló épülethez sem lehet hasonlítani a világon. A muzeum tornyából nagyszerű látvány nyújt az Omár mecset, az Olajhegy és a transzjordániai hegyvidék. S. B. Harrison építész-mérnök nagyszerű megoldást talált, mert a régi Siralomfal közelében olyan architektónikus összhatást kelt, amelynek csodájára fognak járni az emberek. Az ősrégi sziklákra épült és mintha ez is az ősrégi városság számára épült volna. Rockefeller alapítványa a palesztinai őstörténetet mutatja kronológikus sorrendben. **Két hatalmas teremben gyűjtötték össze az anyagot és 16.000 kötetből álló könyvtárat is felállítottak. Modern laboratóriumot, muzeum és technikai műhelyek, amelyek a további kutatást segítik elő.** Hogy a látogatók ne fáradjanak, a padlót ruganyos parafa töltéssel látták el. A muzeum katalógusa is elkészült héber, angol és arab nyelven.

A fógaléria, amely az egyetlen, amelyet megnyitottak, keramikákat mutat be a kő és bronzkorszakból és kansasita idők végéig, valamint plasztikákat a kora-arab időkől, a mely főleg a VIII-ik századbeli Omajad korszakból valók. Egyik legfontosabb lelete az 1925-ben talált neandervölgyi ősonatváz. Külön érdekesek azok az elefántesemű munkák, amelyet Achab király smarijai palotájából ástak ki és amely élénk fényt vet a bibliai időkre. Érdekes az a stíluskülönbség, a mely az egyiptomi és asszír elefánteseműdarabokat jelzik, s amelyek igazolják az akkori zsidó királyság létét és lényegét.

Két millió dollárt investáltak az épületbe és a muzeumba és ez meglátják az egész épületen. A Rockefeller muzeum jelentőségét kicsinyelni furesa volna, inkább örvendünk annak, hogy a mai időkben ilyen örökélet értékkel szaporodott a zsidóság kulturkincse az ősi földön.

A tel-avivi iskolásgyermekek élelmezésének támogatására a palesztinai kormány 2000 fontot utalt ki.

Irak volt miniszterelnöke, Nuri Es Said tábornok fontos megbeszélést folytatott Ormsby Gore gyarmatiügyi miniszterrel a palesztinai problémáról. A tárgyalások Londonban folytak le. A tárgyalások eredményei még ismeretlenek és nem lehet tudni, hogy az araboké vagy zsidóságé lesznek-e belőle előnyei.

Orih. kóser vendéglő és bodega
Zletes házi konyh. pontos kiszolgálás és olcsó árak
BERGFA 11, LISIARA, Sír. Prier 2

Közélet

Felavatták az ungvári sírköveket. Az ungvári Chera Kadischa a közelmut napokban avatta fel díszes ünnepségek között újonnan létesített sírköveket, amely az első ilyen intézménye Ruszinszónak. Az sírkövekre felépítésére a dr. London Benjamin évizedekkel ezelőtti létesítési alapítványa adott impulzust, amely az időközben katonákkal nagyobb összeget gyűjt. Dr. Maros Márk chevra-elnök társadalmi munkájának köszönhető, hogy a nemes terv megvalósult és az sírköveket már átadhatták hivatásának. Közül egy millió koronába került az épület, amely a leendőnek belső berendezését van előlva. Az sírkövekre két emeletes és 36 személy befogadására van berendezve. Ezenkívül saját Bész Hámíros elhelyezéséről is gondoskodás történt. A felavató ünnepélyen Kohn főbíró, dr. Maros Márk és dr. S. Salomon Kálmán tartottak ünnepi beszédet. Említés érdemel, hogy az sírkövekre fenntartásához Uzhorod városa is hozzájárul. A város három ezer elítélésnek költségeit fedezi.

A pozsonyi orth. hitközség Löwy Leopoldot főkonzulává választotta. (Bratislava.) Löwy Leopoldot, a kitűnő zsidó tenoristát Erdőszegre ismert a zsidó társadalom. Örömmel értesülünk tehát a pozsonyi híradás nyomán, hogy a rendkívül tehetséges Löwy Leopoldot, a pozsonyi orth. hitközség vezető funkcionárának és már le is tölti ott főkonzuli funkcióit. A pozsonyi hitközség mostani megválasztását az a meghívás, amelyet Löwy Leopold meg az ősi nagyünnepre kapott. A kitűnő tenorista vendégzereplése természetesen a haradók nélkül meghódította a hallgatóságot és a hitközség vezetősége már akkor elhatározta Löwy alkalmozását. Pozsony a legnagyobb zsidó hitközség egyike, amelynek főtanári állásából már világhírnévűek kerültek ki. Bizonyos, hogy Löwy Leopold ebben a funkcióban is kifogástalanul megállja helyét és csillogtatni fogja kivételes művészi képességét. Löwy Leopold új állásában ott költözt ki, ahová vallásos érzelme és művészi elhivatottsága ragatóan predestinálta.

A szatmári zsidó képviselők és kiskereskedők egyesítése vasárnap tartotta évi rendes közgyűlést. Scheimann József elnöki megnyitójában beszámolt az egyesület elmúlt évi tevékenységéről. Guttmann Ignác pénztári és Scheimann József titkári jelentése után megválasztották az új tisztviselőket a következők szerint: Diszelnökök: Retter Bela, Prinz Armin, Prinz József, Prinz Desző, Freund József, Lebovits Lipót, Rosenberg Sámuel, Reich Adolf. Ugyász: dr. Fischer József. Igazgatóság: Grosz Izidor, Scheimann József, Klein Parkas, Rosenblüh Sándor, Schwartz Péter, Guttmann Ignác, Klein Jenő, Weisz Sándor, Lintner Adolf, Barabás János, Ferber Herman, Klein Arnold, Katz Lipót, Leifovita Márton, Ifj. Herskovits Sándor, Löwy Lajos, Weisz Salomon, Weisz Adolf, Zichermann Vilmos, Frenkel Lajos, Weisz Márton, Stern Salomon, Frenkmann József. Tanácsadók: Kitzler Sándor, Grosz Herman, Sarosy Vilmos, Klein Ferdinand, Braun Ferenc, Zimmermann Márton, Rosenberg Jenő testő, Fischer Kálmán, Preisler Manó, Reich Miksa, Rosenblüh Mária, Salomon Desző, Abraham Ferenc, Lempel N., Freier Jenő, Rosenberg Mór, Katz Mayer, Riedermann Miksa, Klein Lajos. Elnökök: Grosz Izidor, Alelnökök: Scheimann József, Klein Parkas, Frenkmann József, Rosenblüh Sándor. Ellenőzők: Guttmann Ignác és Kitzler Sándor. Jegyző: Weisz Sándor. Gondnokok: Klein Arnold és Herskovits Sándor.

Ünnepélyes rabbielköltés Sány-ben (Polvatsk). Január 30-án nagy ünnepségek kíséretében költöztek be rabbielköltésbe a szilvasi hitközségben Singer Félő főrabbi. A templom felavatását dr. Singerman Frigyes budapesti orvos igazgató, aki az egyiptori sányi nagytempló főrabbiának, Jehuda Groszmannak fia. Utána dr. Vámos elnök fogadta, aki az ünnepi beszédet tartotta. A Jasurum szegregzet részében dr. Schweiger László nyitrai főrabbi tartotta héber és szlovák nyelven héberül beszédet. Az új főrabbiának első beszéde rendkívül nagy sikert aratott. Este 150 tiszteletes bankett volt.

Kongresszust tartottak a cseh-zsidók. (Prága). A cseh zsidók szervezete január 29-én és 30-án Prágában ülést tartott, amelyen számos delegátus vett részt a csehországi vidéki helyekről. A kongresszus irányvonalát szabhatta a hitközségek

Benés köztársasági elnökénél volt kihallgatáson Jabotinsky. (Prága.) Február 3-án az Új Cionista Szervezet elnöke kihallgatáson jelent meg Benes Eduard dr. nál, a csehszlovák köztársasági elnökénél. Jabotinsky részletesen informálta a köztársasági elnököt a tervezett Palesztina-felosztás veszedelméről, amely szerinte tülhaladott álláspont. Közölte a tízéves ünnepi-építési tervet, amelyet az N.Z.O. összeállított és a nemzetközi kongresszus tervét, amelyet a közép- és kelet-európai zsidóság javára össze kell hívni az egyes államok közreműködésével. Végül hangzott a Jewish Agency demokratizálásának szükségességéről. Benes elnök rendkívül nagy érdeklődést tanúsított a Jabotinsky által felvetett problémák és azok megoldása iránt.

Eljegyzés. Rosner Elek sármási malomtulajdonos és Adelstein Magduska, Ilva Micá jegyesek. (M. k. é. h.)

Ussiskin és Shertok tárgyalásai a palesztinai közbiztonság érdekében a palesztinai főkörmányzóval és főtűttárral. (Jeruzsálem). A cionista végrehajtóbizottság és a zsidó Nemzeti Alap elnöke, M. M. Ussiskin hosszabb beszélgetést folytatott Sir Arthur Wauchope főkörmányzóval, a palesztinai közbiztonság kérdéséről. A Jewish Agency politikai osztályának vezetője, Mose Shertok viszont a palesztinai kormány főtűttára, W. D. Battershill előtt tárgyalta meg az ország közbiztonsági problémáit.

A Porunca Vremii a népszámlálás dezavualását kívánja. (Bukarest.) A Porunca Vremii utóbbi számában „Miért nem dezavualják Manoilat?” cím alatt rámutat arra, hogy a Népszövetségnek benyújtott zsidó panaszok többek között az 1933-as népszámlálás adataira hivatkoznak, amelyek megjelentek a „román statisztikai évkönyvben”, a központi statisztikai intézet hivatalos kiadásában, E szerint 1930 végén Romániában körülbelül 725 ezer zsidó élt, ami a lakosság négy százalékának felel meg. Ugy hiszik, hogy a mi képviselőtünknek nehéz lesz Genfben a zsidók számat illetően a zsidó szövetségek állításával szembeállítani, annál is inkább, mint-hogy ezek az állítások hivatalos közleményre támaszkodnak. A kormánynak kötelessége lett volna közvetlenül hatalomra jövétele után közleményt kiadni, valótlannak jelenteve ki a népszámlálás eredményeit és felelősségre vonni a statisztikai hivatal vezetőjét, aki megengedte ennek közlését.

Eljegyzés. Kohn Zuszika Oradea és Rosenberg Jenő Simleul-Silvaniei jegyesek.

Az aradi prefektus rendelete. (Arad.) Az aradi prefektura huszas szám alatt rendeletet bocsátott ki, amelynek második szakasza a következőket írja: „Az idegenek ellenőrzése céljából a zsidó lakosság, amelynek állampolgársága felülvizsgálás alatt áll, nem hagyhatja el a községeket, amíg erre engedélyt nem kapnak a község jegyzőjétől a csendőrség véleményezése alapján, vagy pedig a szolgabirtótl”. Illetékes helyen közlik, hogy ez az intézkedés azokra a zsidókra vonatkozik, akik pillanatnyilag nem rendelkeznek állampolgársági bizonyítvánnyal. Azok, akik állampolgársági bizonyítvánnyal rendelkeznek, egy megye falvaiban, mint a városban szabadon közlekedhetnek.

Megkegyelmezték a halátrált zsidó szobrászokat (Jeruzsálem). Az aradi

440 év után megnyitott egy új zsinagóga Oportóban

Marannusok élnek Oportóban. Ezek a marannusok, illetőleg utódaik, zsidók akarnak lenni. Sőt, lettek is! Barros Basto kapitány visszatért a zsidósághoz és megszerzte az oportói hitközséget. Január 16-án avatták fel az új pompás zsinagógát, amelyet az indiai zsidó nábob Kodooria pénzén építettek fel. A hitközség neve „Mekor Chaim” (Az élet forrása). Az avatáson számos külföldi zsidó közélet is képviseltette magát. Négy-száznegyven éve nem volt zsinagóga Oportóban. A XV. század végefelé kiüldözték onnan a zsidókat, az utolsó zsidó templomból katólikus katedrális lett. Még ma is megismeri az átépítést az Izej ade S. Bento da Vitoria-n. Egyik mellékucában meg látni azt az ősi patricius házat, melyben Uriel Acosta született és élt. A régi utcákban még meg vannak a zsidók nyomai bizonyos házakon. Sok lakos zsidó nevet visel. A napokban ünnepelte Artur Carlos de Barros Basto kapitány 50. születésnapját, amikor is nagy ünnepségben részesítették, hiszen ő az, aki elterelhette újra az oportói hitközséget. 1887-ben született Amarate-ban és a katólikus hitben nevelték fel szülei. Belépett a hadseregbe, kapitány lett és mint olyan, egy csapatot vezényelt a világháborúban. Bátorúságáért számos kitüntetést kapott. A portugáliai ifjúság szervezője lett és a cserkészmozgalmat ő szervezte meg. 1910-ben az első között volt, aki a portugál köztársaságot harcolt. Amikor a világháborúból visszatért, Tangerbe ment, ahol péleg állt a zsidó hitre. Ez a lépés hatalmas feltűnést keltett. Prof. Marcus Ehrenpreis, a svédok grandbíbjja „Egy ország, a kelet és nyugat között” című könyvében megírja a kapitány életét. Azt írja, hogy a fiatal fiúnak feltűnt már kora ifjúságában, hogy apja péntek esteként egy külön szobába vonult vissza. Nem hagyta a lelkiismeret nyugodni addig, amíg ki nem kutatta ennek titkát. Rájött, hogy az apja, „ujkeresztény” és ettől az időtől kezdve héberül kezdett tanulni és elmélyült a zsidó tanokban. Megfelelő vallási előkészület után, Tangerben felvette magát Abraham frigyába, felvette az Abraham Isák ben Roach nevet és egy tekintélyes zsidó család leányát vette feleségül. Azután portugál marannus testőreinek visszatéréséhez fogott. Amint apja, úgy sok tízezer portugál család élte a maga kettős életét. Egy lodzi származású Schwartz Sámuel nevű mérnök fedezte fel, hogy mennyi család él így Portugáliában. Ő állította helyre a kapcsolatot a külföldi zsidóság és a marannusok között. Basto tovább folytatta munkát. Lefordította a bibliát és az imákat portugál nyelvre és egy lapot alapított „Ha-Lapid” (A fátyla) címen, amely állandó zsidó híreket látta el a portugál marannusokat. 1935 június 3-án tették le a most felavatott oportói templom alapkövét. Az új templom monumentális épület, nagyon szép és artistikus és igen nagyszabású. A szép új Boa Vista városrészben épült és messziről lehet látni a tenger felől. Barros munkája nem volt könnyű. Az utóbbi években sok ellensége támadt, akik meg akarták akadályozni munkáját, de minden akadályt legyőzött és most januárban felavatták az új oportói templomot, ahol 440 évig nem imádkoztak héberül a zsidók.

Handwritten mark or signature.

Botosani. Az itteni ügyvédi kamara vezetősége elhatározta, hogy harminc zsidó ügyvédet kizár az ügyvédi kamarából, csupán három ügyvédet hagyják működni: J. Altrescu, B. Rohlich és Ilie Horodniceanu, kiknek szülei még 1877-78-ban nyerték el állampolgári jogukat. A felfüggesztett ügyvédek a lasz-i táblához felebeztek.

Lemberg. A Poale cionisták hivatalos lapja, a „Dos Naje Wort” beszámolója szerint a Lembergi kereskedelmi főiskola zsidó hallgatóit hűségük megítéléséért és súlyosan bánásmódjukért, három hallgatót, névszerint Tabakot, Mintlumot és Süsmant súlyos állapotban szállították be a kórházba.

Varsó. A lengyelországi „Agudasz Harabbonim” riadó híreket kapott az oroszországi rabbi üldözéséről. Különösen most erősen üldözik őket és sokat száműznek, mert azt akarják bebizonyítani, hogy a pravoszláv papok üldözésével a zsidó rabbi is hasonló bánásmódot részesülne. Az „Agudasz Harabbonim” írtatározati a new-yorki testvér-szervezethez, melyben intervenciót kérnek a szovjet kormánytól a zsidó rabbi érdekében.

Bélgárd. A joguszív belügyminiszter rendeletet adott ki, amelyben az összes külföldi zsidók tartózkodási engedélyét felfüggesztette. Minden egyes külföldi zsidónak igazolni kell, mikor jött az országba, mi a foglalkozása, miből él, van-e az ottani bankokban betéte és mikor jár le tartózkodási engedélye.

Jeruzsálem. A Dzsael iskola mellett egy tizenhét éves bethlehemi beduin-fiú holttestét találták meg. A beduint meggyilkolták és a holttestet odacipelték, ahol zsidók laktak, másképpen nem érthető az, hogy a rendőrséghez közel hogyan történhetett meg ez a gyilkosság. — Josef Mizrahi 35 éves munkás, akit a jeruzsálemi óvárosban, a Hebron-utcán találtak súlyosan sebesült, meghalt a kórházban.

Tel Aviv. Egy angol katonai patrull, amely Akra körüli cirkált és amely egy tiszt vezetésével és nyolc katonából állott, súlyos harcra keveredett egy felfegyverezett terrorcsoporttal. A terroristaikkal szeszszes fegyvertűzés után sikerült elfogni a tiszteket, nyolc katonát. A katonáknak sikerült megszökni, míg a parasztságot a terrorista győnlötték. — Nazaret melletti Naura faluba behatolt egy terrorista banda, ahol kirabolták az arab lakosság házaát és ottik szembeszálltak, azokat agyonlőtték.

Kátró. — Az „Al Aharam” című újság közli, hogy Beyruthban zsidó és angolellenes tüntetések voltak. Az egyiptomi lap tudósítja, megállapítja, hogy a tüntetések a jeruzsálemi muti kútszámozgói működésének tulajdoníthatóak. — A „Miri” nevű napilap közli, hogy Egyiptomban vagy Szíriában rövidesen egy arab konferencia ül össze, amelynek egyetlen napirendi pontja a palesztinai kérdés lesz. A konferencián részt fog venni a jeruzsálemi volt főmúfti, Egyiptom Khedivje, Umi pasa, a volt iraki külügyminiszter Nuri pasa, és Eid, a jemeni trónörökös és Itagah Khan. Ez a konferencia előkészítője volna egy panizlám kongresszusnak, amelynek célja az volna, hogy mozgósítsa az ősz-arab-szajta palesztinai arabok érdekében. Az „Al Aharam” közli, hogy az elmúlt héten Beyruthba érkezett Babri Bey Nashasibi, aki előkészíteteket tesz egy németbarát és angol-zsidó ellenes propaganda keresztülvételére.

Prága. — Jabotinsky nyilatkozatot adott a Havas távirati irodának és kijelentette, hogy egy nemzetek életében hat-nyolc millió zsidót lehet Palesztinába letelepíteni. Palesztina Transzjordániával együtt százezer négyzetkilométer tesz ki. A két országban együtt sem él ma több, mint másfél millió ember, ezeknek egyharmada zsidó. Ha Franciaországgal azonos sűrűségi lesz a kolonizáció (négyzetkilométerenként 16 lakos) akkor hétélmillió fogadhat be. Sváje sűrűsége mellett 10 millió és még mindig marad az arabok és utódaik számára. Jabotinsky a zsidókérdésben érdekelt országok konferenciájának összehívását javasolja és kéri, fogadják el az ő tiszvessé tervét, mely Palesztinát és Transzjordániát zsidó többségű államná tenné.

Debrecen. — A rendőrség idegenellenőrzési osztálya, Szilágyi rendőrkapitány vezetésével kedden a vasúti állomáson állampolgársági igazolástásokat hatott végre. A detektívek megjelentek a pályaudvaron és a városba érkező, valamint az onnan induló vonatokba beszálltak. Az utasokat igazolására szolgáltatták fel. Beszálltak a budapesti vonatokba.

— Milyen rémeselekkel dolgoznak az osztrák antiszemita. A „Stürmer” és az „Essener Nationalzeitung” újabb vádat tálnak fel az olvasóknak azon a címen, hogy zsidók „ostyagyalyázást” követnek el. A nevet is megírják. Schwartz Hugó igazgató, aki állatok* etetésére használta fel állítólag az ostyamaradványokat. A keresztény osztrák lakosság példátlan provokációjáról írnak a lapok, amire most megállapították, hogy az egész vád kóhalmány és semmi más alapja nincs, minthogy Schwartz Hugó ostyamaradványokat szokott vásárolni egy bécsi cégtől. A bécsi zsidó lapok megállapították, hogy az egész kampány zsidóellenes célzatu és hasonló egy vérvád meséhez. Semmisen áll távolabb a zsidóságtól, minthogy a mai időkben provokáljon és még távolabb áll tőle, hogy a keresztény egyházi eszközöket profanizálja. Tisztára azt a célt szolgálja a vádaskodás, hogy a zsidók elleni kóhangukat Ausztriában és Németországban fokozza. Legérdekesebb az, hogy a nemzeti szocialisták, akik a katolikus egyház ellen harcot folytatnak, oly fájdalmasan emlékeznek meg a kezgyezerekről, amelyeket legjobban ők üldöznek.

— Nagybányán szombaton az összes üzletek nyitva voltak. Danciu nagybányai rendőrőrnök pénteken délután, hivatkozva az érvényben lévő rendeletekre, magához hívatta a város összes zsidó kereskedőit és közölte velük, hogy szombaton az üzletek, vallásfelekezetre való tekintet nélkül nyitva tartandók. Szombat reggel a rendőrőrnök egy csomó lándzsás kíséretében végigjárta a város kereskedéseit és ahol az üzlet a felhívás ellenére zárva volt, ott lakotossal nyitatták azt fel, ahol pedig a tulajdonos nem jelentkezett, ott rendőrszemet hagytak a boltjától előtt. Délig minden üzlet kinyitott. Azokat a cégtáblákat, amelyeken a hivatalos nyelvű feliratok kívül más nyelvű felirat is volt, eltávolították.

— Hírek a Judenstaatspartei” és az NZO együttműködéséről. (Prága.) A varsói „Moment” február 1-i száma érdekes cikket közöl a Zsidó Allampárt és a revizionisták közötti együttműködési paktumról. A tudósító szerint szó volt arról, hogy Meir Grosszman és Robert Stricker, mint a Zsidó Allampárt vezetői részt vesznek a prágai konvent ülésén. Ez azonban nem történt meg és csak a február hónapban Párisban megtartandó ülésen fognak dönteni arról, hogy együtt működjenek-e, vagy belépjenek az N. Z. O.-ba. Stricker lapja, a bécsi „Die Neue Welt” azt írja, hogy ezek a kombinációk a fantázia birodalmába tartoznak. A sorok között azonban kiclavashatók, hogy nem egészen valószínűtlen a dolog és lehet, hogy valamilyen formában létrejön egy kollaboráció az NZO és a Judenstaatspartei között.

— A zsidóság szervezetei táviratilag üdvözölték Hodzsa miniszterelnököt 60. születésnapja alkalmából. (Prága.) Dr. Hodzsa Milán, a csehszlovák köztársaság miniszterelnöke a napokban töltötte be hatvanadik életévét. A bratislavai kongresszusi és ortodox hitközség táviratilag üdvözölték az alkalomból a miniszterelnököt. Ugyancsak távirati üdvözlést küldtek: a máhrisch-ostriai cionista szervezeti központ és még számos zsidó közület.

NEM VAGYOK ITHON.
Kleinhoz egy hitelezője pénzért megy és öleltenül éppen Klein nyit ajtót.
— Klein urat kerese.
— En vagyok, de nem vagyok itthon.
— Tessék?
— Mondom, nem vagyok itthon.
— Ezt én nem értem.
— Nézze, nem öltöközöm magával. Ha a család nyitott volna ajtót és azt mondja, hogy nem vagyok itthon, ehítte volna?
— Akkor igen.
— Na várjon, mindjárt küldöm a csalédet.

EGY HALDKÖLŐ ANTISZEMITA UTOLSO OHAJA.

Halálát érzi közölni a híres antiszemita és nyögve sugja környezetének, hogy át akar térni a zsidó vallásra.

A megremült környezet elhivatja a rebbit, aki megmagyarázza a nagy antiszemita-nak, hogy az nem megy úgy mir-nix-dir-nix, ezért az elhatározásért fájdalmas áldozatot kell hozni.

A haldokló int, hogy mindennel tisztában van, akarata megmásíthatatlan, jöjjön, aminek jönnie kell. És jön a hitközség ama funkcionáriusa, akinek a lelken szárad, hogy annyit zsidó van a világon.

Minden megöriónik és a nagy antiszemita hátsó ászellemiséggel néz a rabbira, aki végül is nem állhatja meg és megkérdezi: — Mondja mán meg uraságod, mégis, hogyan határozhatta el magát erre a nagy dologra?

Hát nézze, — nyögte a haldokló — én világlejtemben elkeseredett ellensége voltam a zsidóknak.

Éppen azért.
— Hát igen, éppen azért. Most, hogy már biztos voltam abban, hogy meghalok, gondoltam magamban, minek haljon meg egy dorék keresztény ember, haljon meg inkább egy zsidó.

EGY NEMET ZSIDÓ LEANY BÚSZKESÉGE

Egy német zsidó leány mondtta: — Ich bin auch sehr stolz darauf, dass ich leider als Jüdin geboren bin.

SENKI NEM LEHET SAJÁT OTTHONNABAN PROFETA.

R. Eiziki Charif elé jött egy talmudtudós és panaszkodott községre, hogy közöttük nevelkedett, tanult, hirt szerzett, mégis, mikor megírestedt a rabbiszék, nem őt választották meg, hanem hoztak egy kis embert kiülről.

— Nyugodj bele, válaszolt R. Eiziki, régi zsidó szokás ez. Mózes se jött különben. A sivatag nemzedéke látta, hogy Mózes az égbe szállt, kerestek utódot és akkor csináltak maguknak egy aranyborjut. Pedig ott volt Aharon, akit megválaszthattak volna vezérnek. De többet ért a szemükben egy kiülről jött borju, mint Aharon, a főpap.

EGY ANTISZEMITA UCCÁT KERES.

Egy zsidógyűlölő találkozik az uccán egy zsidóval és így szól hozzá:

— Mond Majsi, hol van itt a főucca?
— Honnan tudja, hogy engem Majsinak hívnak?

— Ugylátszik, hogy eltaláltam, akkor találja el a főuccát is, hogy hol van?

KOLDUS UTON.

Reb Janki kolduló turnéjában megállt az országúton egy autót:

NÉPUNK

Sefredactor: Wasserstrom Sándor

ZIAR EVREESC

Redactor responsabil: Leitner Zolián

Problémák

Amikor lapunk legutóbbi száma megjelent, még más kormány volt uralmon, amelynek kormányzása alatt — tagadhatatlan — nagyon súlyos napokat élt át a romániai zsidóság. De a közzgazdasági élet is megcsínylette azt a hat hetet, amelyet még az idők közeli távlatában is igen súlyosnak tartunk.

De amikor már azt hittük, hogy megfulladunk, akkor jött a segítség. Egyik napról a másikra történt a jelentős fordulat és az első pillanattól megnyugodtak a kedélyek. Erre a megnyugvásra van is oka a zsidóságnak, mert olyan prominens román államférfiak állnak az élen, akiknek neve garancia arra, hogy drasztikus támadások nem fognak bennünket érni. Kétségtelen, hogy nagy megkönnyebbülés állott be, mert az országban mindenfelé objektív és keménykezü katonák vették át a prefektusi tisztséget, akik nyíltan hangoztatják, hogy legfőbb feladatuk vigyázni a közöndre és a polgárok jogait fajra, vallásra való tekintet nélkül megörzik. Ha valami megnyugtatója a zsidóságot, az csak ez lehet. Mindenki nyugodtan végezheti napi munkáját, mert a közrend százpercentsen biztosítva van. Megszűntek a párt harcok és megszűnt a féltékeny uszítás. Most már hála a Gondviselőnek, túl vagyunk ezen is. Ma már megnyugodhattak a kedélyek, ma már minden visszamegy a rendes kerékvágásba. Az új kormány kemény kézzel vezeti az országot ügyeit, s nincsen okunk arra, hogy borúlátón nézzünk a jövő elé. A zsidóságnak legfőbb kötelessége most, hogy végezze hűségeseen állampolgári kötelességét, legyen eleget mindennek, amire felszólított és minél hamarabb a teljes gyógyulás következzen be.

Az állampolgársági revízió tovább folyik és igazunk tudatában azt kell mondjuk, hogy egy higgadt objektivitással keresztülvitt állampolgársági revízió nem lehet ártalmára a romániai zsidóságnak. Végre ki fog derülni, amit mi már régen hangoztatunk, hogy amit az italmírőknél állig haladják meg az arányszámoknak megfelelő számot a zsidó kereszműrosok, úgy nincsen nagyszámú „beszűvárdot” sem az országban. Vannak, akik azt állítják, hogy sokan vannak, mi azt mondjuk, kevesen. Ezt valóban csak úgy lehet eldönteni, hogy végrehajtsák az állampolgársági revíziót. Mi hiszünk és reméljük, hogy mert korrekt, nem pártemberek. hanem közzgazdasági szakemberek kell végezze ezt a feladatot, a revízió minden tekintetben a leghatékonyabb lesz. Ha lesz ideje a zsidóságnak minden szükséges dokumentumot beszerezni, s ha azokat minden hivatal kiadja majd — amire minden okunk megvan, hogy bizzunk — akkor túl leszünk ezen is és remélhetőleg fénves rehabilitációja következik az ország zsidóságának.

Ne legyünk azonban derűlátók abban, hogy most már minden úgy lesz, ahogy régen volt. A többségi nép úgy nálunk, mint Lengyelországban, Magyarországon és más államokban is, kiadta a jelszót, hogy ki akarja szélesíteni középosztályát. Ne csak hivatalnok legyen, hanem foglalja el minél nagyobb helyét az ipar és kereskedelem terén is. Mi úgy véljük, hogy ez lassu evolúciós is megvalósul és kétségtelen, hogy a most elinduló zsidó ifjúság elé olyan haladlan nagy akadályok merednek majd egész Kelet- és Középeurópában, hogy azt másképpen nem is lehet megvalósítani, mint-hogy lassankint olyan országokat keressek, ahol letelepedésük lehetséges. Most nem beszélünk sem Palesztináról, sem Madagaszkárról, sem más helyéről a világnak. De azt megállapíthatjuk, hogy a zsidó lakosság egyrésznének evakuálása parancsoló szükség. Ne vegyük ezt tragédiának, hanem a XX. század egy szomorú megnyilvánulásának, amelyen a világháború is volt, meg csak minden egyéb, amit a század elején lenksem álmódhattott.

Minden bizodalmonk megvan abban, hogy a konszolidáció korszaka következik Romániában. Fel kell ez ébressze a zsidó-

ság alvó és optimista rétegeit is. Értsük meg, hogy nem kergetnek bennünket, de a napi gondok után való szaladgálás nem jelent azt, hogy ne nézzünk a messzi jövőbe. Ismételjük, amit fentebb mondtunk. Minden bizalmunk megvan abban, hogy konszolidált viszonyok között fogunk élni. Minden bizalmunk megvan abban, hogy az állampolgársági revízió fénves rehabilitációnk lesz. Minden bizalmunk megvan, hogy a jelenlegi kormány visszavezeti az országot a fejlődés útjára.

Nézzünk állandóan a zsidó problémák felé, igyekezzünk a zsidó intézményeket, a hitközségeket, jótékonyasági akciókat minden erőnkkel támogatni, s akkor nem érhet bennünket lelki csalódás sem. Gondoljunk a jövőre, mert a feltörekvő nacionalizmus nehézzé teszi helyzetünket egész Keleteurópában. Ha nyugodtan és higgadtan fogunk felkészülni a jövőre, akkor mindenre fogunk gyógyódót találni. Olyat, ami azokat a népeket is kielégíti majd, akik között élünk és a mi zsidó jövőnk sem lesz reménytelen.

A legsúlyosabb időkben is jelszavunk fellett legyen — amit lapunk is hangoztatott — bizzunk a jövőben! Most sokkal több alapunk van erre és ezért újból és újból csak azt hirdelhetjük: Végezzük munkánkat, segítsünk magunkon és törhetetlen hittel — bizzunk a jövőben!

Az állampolgársági törvény módosítása után jelenik meg a végrehajtási utasítás

Bucuresti. — Az állampolgársági rendeltörvény végrehajtási utasítása még nem készült el. Hír szerint Cancicov igazságügyminiszter a legfőbb törvényhozó tanács megjelzéseinek megfelelően, át akarja a rendeltörvény egyes intézkedéseit alakítani. Minden valószínűség szerint csak a jövő hét folyamán jelenik meg a végrehajtási utasítás, mivel, mint ismeretes, annak késedelmeskedését a „Consiliul Legislativ Superior” idézte elő, amely különböző gyakorlati és alkotmányjogi fenntartásokkal él annak egyes rendelkezéseivel szemben.

Tekintettel arra, hogy e pillanatban még teljesen bizonytalan, hogy a végrehajtási utasítás eredeti, vagy megváltoztatott formájában milyen előírásokat fog tartalmazni, mindenkinek érdeke, hogy az állampolgársági revízió már megjelent rendelkezéseinek figyelembevételével gondoskodjon iratának beszerzéséről, hogy jogait az érvényben levő törvények értelmében megvédehesse.

Nagyváradon február 22-én, kedden függesztik ki a zsidó állampolgárok névsorát. A város közzgazdasági ügyosztálya egyébként azok névsorát, akikről nem tudták teljes bizonyossággal megállapítani, hogy zsidó vallásuk-e, átadta a zsidó hitközségeknek megállapítás végett. Valószínű, hogy február 22-ig az egész országban kifüggesztik a névsorokat, tekintettel arra, hogy ez az utolsó nap

amelyet a rendeltörvény a hatóságok számára bész határidőnek előir. Kivéve Bucuresti, ahol időközben már megtörtént a meghosszabbítás.

REND ÉS NYUGALOM

Mint ismeretes, az új kormány az egész ország élére ezredeseket nevezett ki prefektusoknak. Nagyváradon Florescu Vasile ezredes vette át a prefektúra vezetését, aki mindjárt beiktatása alkalmával az állampolgársági jogegyenlőség alkotmányos elvét hirdette meg. „Az az uniformis, amelyet hordok — mondotta Florescu ezredes — a teljes pártatlanságom, korrektségem és hazaszeretetem garanciája. A megveházán nem pártpolitikát, hanem az ország politikáját fogom csinálni. Minden állampolgár, fajra, felekezetre való különbség nélkül egyenlő, amig aláveti magát az államhatalom intézkedéseinek.” Florescu ezredes kijelentette még, hogy jól tudja, hogy a gazdasági és kereskedelemi élet zavartalan fejlődésének, esendre és nyugalomra van szüksége és erről ő gondoskodik is.

A polgármesteri hivatal élére dr. Vostinar János városi főjegyzőt nevezte ki a belügyminiszterium, akinek közzgazdasági felkészültsége és pártatlan emberi érvényi bizottságot nyújtának arra, hogy a város ügyei a polgárság érdekeinek megfelelően legyenek igazgatva.